

Discworld Convention 2010: jak to dělají v Británii

Každé dva roky se ve Velké Británii, domovské zemi Terryho Pratchetta, koná Discworld Convention, celosvětové setkání příznivců Pratchettova nejoblíbenějšího a nejrozsáhlejšího díla – Zeměplochy. Letošního conu se zúčastnila také česko-slovenská fanouškovská výprava složená převážně ze členů a přátel SFK Islington a Klubu Terryho Pratchetta.

Na Discworld Convention v Birminghamu jsme strávili prodloužený víkend. Začínal v pátek 27. a končil v pondělí 30. srpna, kdy mají v Anglii volno. Podařilo se nám dokonce sehnat letenky za velmi rozumnou cenu.

Od conů, jak je známe v našich krajích, se lišil v mnohém. Předně, konal se v nejluxusnějším birminghamském hotelu – Hilton Metropole. Pořadatelé zajistili pro účastníky slevu na ubytování, jídle i pití, přesto ale pobyt vyšel poměrně drahý i na britské poměry. Nejmenší položkou na našem rozpočtu tak nakonec zůstalo samotné vstupné na con – v přepočtu přibližně 1800 Kč na osobu (s poměrně výraznou slevou pro studenty a postižené osoby).

Stálo to ale za to. Například v materiálech jsme nenašli žádná stará čísla časopisů, ale plnohodnotné barevné brožurky na křídovém papíře s anotacemi, články a rozhovory s hlavními hosty, památeční předměty, přepychově provedené pozvánky na některé programy a spoustu dalších maličkostí, které člověk mohl a nemusel využít k zábavě.

Zájemci se museli na con přihlásit předem a stát se „členy“, takže celá akce byla vlastně soukromá. Podle všeho z toho vyplývá velké množství výhod a odpadá spousta starostí –

divím se, že to nezavedou i některé české cony (i když se slyší, že příští rok ano). Počet účastníků byl předem omezen na 900 lidí. Con byl vyprodán už v březnu.

Okostýmovaní fanoušci zprvu vypadali v přepychovém hotelu trochu nepatřičně, ale za chvíli jim celé místo začalo patřit. Letos byly v módě korzety – dobrá polovina žen a dívek se neváhala zašněrovat do více či méně odhalujících kousků. Velké oblíbené se také těšili Unseen Academicals – Nevidaní akademikové (nejnovější zeměplošský román), množství fotbalových dresů, šál a čepic dávalo znát, že fotbalové téma zahrálo u Britů na tu správnou strunu.

Nutno na tomto místě dodat, že přístup hotelového personálu k účastníkům conu byl naprosto korektní a vstřícný. Vždyť se to také skoro nelišilo od jakékoliv jiné konference (dnes Zeměplocha, zítra sraz urologů...).

Pořadatelé měli k dispozici 8 programových místností a několik dalších technických. Hlavnímu programu – tedy například zahájení conu, Maškarádě nebo pondělnímu divadlu – byl vyhrazen největší sál, kam se všichni návštěvníci pohodlně vešli (musel mít tedy zhruba tisíc míst). Přednášky se konaly ve dvou dalších místnostech a ty zbylé sloužily pro registraci, hry, cechovní záležitosti, pohybové a jiné workshopy nebo prodej suvenýrů. Všechny byly pojmenovány zeměplošskými jmény, například Ankh, Morpork, Lancreská kovárna nebo Náměstí Náhleho osvětlení. Mozkem conu bylo Ops, operační středisko, kde v každou denní i noční dobu seděli usměvaví organizátoři s vysílačkami, kteří všechno

Pokračování na straně 8

OBSAH

Discworld Convention 2010	1	Uživatel sv. Mikuláš žádá o konferenční	
Čtenářův průvodce po Interkomu	2	videohovor!	19
Hvězdný bulvár	3	Časem s vědou – astro-fyzikální říjen	21
Naše šílené století	9	a Přírodovědný listopad	22
Speciálně fantastický festival	10	Nebojte se USA	23
Pár zajímavých neSF titulů	12	Nebojte se Ameriky	24
Z deníku BB – „Lidský pohled do spravedlivého rozhodování“	13	Křest Čtyř klíčů	24
Jak jsem k fantastice přišel	14	Kvark jako příloha:	
Věšet každý může	17	Proměny autorského projevu	
Historická pohádka pana Pamuka	18	v Arkadském cyklu Ondřeje Neffa	

Martin Gilar
NEBOJTE SE AMERIKY

Čtenářův průvodce po Interkomu

K obsahu tohoto čísla

Jak to dělají v Británii, a má na mysli hlavně pořádání velkých conů, nám prozradí Cellindra, podobné téma opožděně (ne pouze jeho vinou) reportuje Honza Kovanic jako Speciálně fantastický festival (foto Jan Kovanic).

Bulvár je vylepšen fotografiemi Jána Žížky a Petra Brodeckého – nf.

Pavel Weigel nám k přetištění poskytl svou přednášku z letošního FF: Jak k fantastice přišel, kéž by si z něj i ostatní přednášející, když sestaví něco, co má hlavu a patu, vzali příklad. Vždycky je mi líto, když zajímavá přednáška zmizí ze světa potom, co poslední posluchač druhý den zapomene, o čem byla.

Michelle pečce vánoční cukroví, takže další díl o potýkání se s nyní již vyklubaným vetřelcem si přečtete až v lednu.

V tomto čísle končí seriál Filipa Appla „Proměny autorského projevu v Arkadském cyklu Ondřeje Neffa“, ke kterému nám Ondřej napsal závěr. Interkom se tímto seriálem pokusil dát svým čtenářům možnost jít trochu pod povrch autorovy tvorby. Ondřej Neff je ovšem profík i v tom, že píše tak, aby byl nejen čten ale i široce pochopen, je tedy celkem snadný k rozboru i porozumění, časem se doufám dostaneme i k obtížnějším autorům.

Richard Klíčnick vás potěší povídkou na téma Mikuláš za pár let.

Seriál Časem s vědou přináší nášup za dva měsíce a víc se nám do tohoto čísla nevešlo.

Předplatné IK a jak jej poslat na to jediné a správné místo

Ani letos se nic oproti loňskému roku nezměnilo. Stejně jako loni tiskneme Interkom jen pro platící předplatitele, ceny všeho vzrostly natolik, že již nemůžeme čekat, zda se někdo okolo květnové Akademie SF rozhoupe a zaplatí.

Takže předplatné i letos činí dvě stě padesát korun (číslu 250 Kč, respektive 11 euro). Můžete je poslat složenkou na mé jméno a adresu redakce (je v tiráži :-), nebo na konto 1938356379/0800 u Čs. spořitelny,

IBAN CZ37 0800 0000 0019 3835 6379.

Podívejte se pozorně na svou adresu na obálce tohoto IK; najdete-li tam za svým jménem ? či !, pak vězte, že další IK nedostanete, pokud nezaplatíte 250 nebo 500 Kč. Jen tak ještě můžete očekávat první Interkom roku 2011.

Pokud jste nebyli na Podzimní poradě, můžete poslat i roční klubový příspěvek 400 Kč, já to nějak zadministruji.

Holdně úspěchů v roce 2011, spoustu skvělých knih, partnery, na které se můžete vždycky spolehnout, a samozřejmě zdravý přeje

Zdeněk Rampas a celá redakce

interkom

INFORMAČNÍ SERVIS ČESKOSLOVENSKÉHO FANDOMU

číslo 12/2010 (265)

Adresa redakce:

INTERKOM

Letecká 6,
161 00 Praha 6, ČR

tel. + fax:

v prac. době +420 224 239 645

tel., fax: +420 233 313 093

e-mail: ram@apro.cz

<http://interkom.vecnost.cz>

Šéfredaktor:

Zdeněk Rampas, MCL

Grafická redaktorka:

Kristýna Benediktová

Redakční kruh:

Richard Klíčnick a Michaela

Autoři tohoto čísla:

Filip Appl, Zuzana Hloušková,
Boris Hokr, František Houdek,
Richard Klíčnick, Jarek Kopeček,
Jan Kovanic, Daniela Kovářová,
Zdeněk Rampas, Jiřina Vorlová,
Pavel Weigel, Lenka Weingartová

Sponzoři tohoto čísla

Jiří Doležal,
Daniela Kovářová

Vychází nepravidelně.
Uzávěrka tohoto čísla
byla dne 25. 12. 2010

ISSN 1212-9089

Všechny články a recenze

© INTERKOM

(redakce neodpovídá za škody
vzniklé nesprávným používáním IK)

PF 2011

Hvězdný bulvár

Odposlechnuto

V životě muzikanta jsou dvě cesty: sex, drogy a rock'n'roll, nebo masturbace, antidepresiva a country.

na repríze **Jolaniných třicátin**

Demokracie je příšerný systém, každý idiot může do všeho kecat. Horší je už jen diktatura, tam idioti vládnou.

Jan Burian na křtu Českých demokratů

Vysvětlivky: ● Praha (nepodepsané ZR), ■ jinde

● **25. října** do RUR po letech zabloudil dinosaurus Roman Průcha, potkával jsem ho v posledních letech jen na Parconech, ale nedávno byl u Pagiho na vindalú večírku, takže se nám zase vrací další ztracený syn :-)

● **26. října** František Novotný na KJV vypráví a promítá o své cestě na plachetnici okolo Itálie. Zvláště zmiňuje místa důležitá pro Napoleona a Julese Vernea (ale ani lord Horatio Nelson nepřijde zkrátka). Opět se objevil nový kandidát na členství Jirka Vincenc, zdá se, že se dobře integruje.

● **29. října** po rachotě zajdu na výstavu Věda žije a dost dlouho povídám s Markem Piliarikem, který ji hlídá a průvodcuje, potom co Honza Macháček odkvačil na vlak.

● **31. října** pořádá Peťo Pavelko Halloweenové vinné soiré, ale víkend byl příliš náročný, tak jsme poslali jen nejmladší generaci.

● **1. listopadu** v RUR ještě nemají Ikarii a na Spěšný vlak čeká Jiřina již třetí týden, škandál.

Po čase se ukázala Tiri, začala studovat na VŠ, a jak jsem vyrozuměl, docela jí to jde, i když od její maturity uběhlo dost času.

● **2. listopadu** *Svátek zesnulých* a Jirka Pavlovský slaví narozeniny, inu Rigor Mortis se nezapře.

● **3. listopadu** Jolana slaví narozeniny v podniku U Labutě, ze známých tváří jsem zahlédl Peťu Pavelka, Pagiho, Klímovy, Bedřicha a Kateřinu a Frantu Fuku se svými kapesními psyky..

● **4. listopadu** u Kruhu mi Vlado Srpoň předává fotky pro své paměti, měly by vycházet od ledna, a s Pavlem Březinou probírám něco okolo internetové galerie a jeho SF obchůdku.

● **5. listopadu** u Pagiho další vindalú večírek. Poučen jsem si donesl lasaně od Šroubka a v kuchyni byla funkční mikrovlnka. Přes lákavou přednášku Honzy Pavlíka nás byla polovina co minule, mám dojem, že tahle pikantní pohoštění nedělají dobře, vlastně špatně, pouze mně.

● **8. listopadu** na Digifóru obědvám s Ondřejem Neffem, pozval jsem ho na Klímovský večírek a dal jsem mu spojení na autora diplomky, kterou přetiskujeme. Ondřej se podivoval, proč jej autoři podobných prací nekontaktují, nejspíše si tak představují objektivní přístup ke zkoumanému dílu.

Večer se v RUR ptám Filipa na zážitky z Avalcon-Speciálu, ale věčnému nespokojenci už není ani Chotěboř dost dobrá, program s cizincem byl prý překládán asi jako na plzeňském

Parconu neblahé paměti, a i na ostatních věcech si připadal, že je nějaký příliš starý, aby ho to zabavilo.

● **10. listopadu** jsem zamířil za Cellindrou do Krakatitu, ale cestou jsem nabral zpoždění, dole se mě Ludovít Plata zeptal, co vím o konci Ikarie (nevěděl jsem nic), s přítomným Karlem Marhou jsem pohovořil o Slawkovi Saczekovi, s paní vedoucí o knihách a zase jsem přišel tak pozdě, že Lenka a Adélka už měly první sedmičku značně načatou. Pak ještě dorazila Mara, ale to já už musel odkvačit.

● **11. listopadu** dopoledne ve skladu Tritonu fasuji recenzáky a vedoucí skladu se podivuje, že beru i pro Ikarii, když tato už skončila, že by mi zase někdo zapomněl něco říci? Večer u Kruhu Vlado Ríša na dotaz, zda: „Je pravda, že Ikarie končí?“, odpověděl: „Není, už skončila.“ Pak s ním probíráme možnosti Ikarie a pokoušíme se odhadnout reakce Mladé fronty.

Číslo 12 je hotové a VR jedná s novým vydavatelem, zda by k němu mohl přejít s časopisem a toto číslo tam v rozumném čase vydat. Já osobně čekám, že mu pancharti z Mladé fronty budou dělat problémy se značkou a vůbec. Nečekám žádné férové jednání od lidí, kteří zakázali recenzovat ve svých časopisech cokoli od Arga jen proto, že jim Argo přebralo Tolkiena. (No, přebralo, tedy MF neplatila tak dlouho, až agent ztratil trpělivost a nabídl práva ostatním nakladatelům.)

Ikarie přitom sama o sobě byla (nepatrně) zisková, ale zisk ledva pokryl podíl na režií budovy, kde měla redakci (kterou nepotřebovala) a zaplacení top managementu, který jí házel klacky pod nohy.

Takže to málo, čím Ikarie přispívala do společného fondu, budou teď v Mladé frontě muset vyždímat ze zbylých časopisů, a je možné, že se tak pod hranici rentability dostane nějaký další jejich plátek.

Na druhou stranu ale vydavatelský kolotoč blokuje kapitál nutný na vytištění dvou až tří čísel časopisu, protože PNS platí snad s ještě větším zpožděním než velkoobchod a knihkupci. Takže možná zrušení Ikarie není tak stupidní, jak se na první pohled jeví. Úvolní se kapitál, který by se mohl investovat do něčeho s rychlejší návratností, ale nejspíše bude použit na odměny managerů za úspěšné úsporné opatření.

● **14. listopadu** rovnám po podlaze výstřižkovou službu SF povídek a zmínek o SF žánru okolo roku 1984. Odvyklý fyzické práci a ohýbání z toho pak nemohu dva dny chodit a stále si musím připomínat, že bolest ve svalech a kloubech není příznakem počínající chřipky. Někdy o tom, co ty výstřižky vypovídají, napíšu článek, teď se z toho ale musím vzpamatovat po fyzické stránce.

● **15. listopadu** v RUR jen chvíli, pocit, že na mě leze chřipka, mi nedovolil si to tam užít, neprobírali jsme ostatně nic nového, stále jen tajemné příšeří okolo vydavatele Ikarie a názny, že Pevnost možná také čekají obtíže, i když trochu jiného druhu.

● **16. listopadu** mi dorazila pozvánka na křest nové knihy Pavla Kosatíka, zastavil se u mě Miloš Uličný, konečně vyšel jeho překlad Máje do španělštiny, a Jarek Kopeček našel čas dojít si pro recenzáky.

Chystám se na Klímovský večírek, ale nic se nedaří, okolo čtvrté mi začali volat snad všichni uživatelé Corelu, jako by

před víkendem chtěl každý vše dohnat a jako obvykle vše přestalo fungovat.

U Klímových jsme se sešli spíše v komorní sestavě, Jolana, Bidlo a Sanča, které jsme chtěli popřát, onemocněli.

Než dorazil Viktor, došlo i na politickou situaci v Praze, Martin dovodil, že kmotrovská koalice na městě nejlépe poškodí SocDem a levicovou politiku, neboť ti, kdo v Praze letos ještě volili ODS, ji už budou volit vždy, občané, co jim jde o pravovou politiku, volili TOP09, ale volič ČSSD oblbly řečmi bývalého šéfa SFK ve Slavkově Sobotky o tom, že budou bojovat s korupcí, a pak se mu jeho pražští Kmotři za účelem nakapsování (vůbec, co na to otec Kočka?) spiknou s ideovými protivníky, ten už tedy nemá komu věřit.

Honza Hlavička držel přednášku k Alžbětě Klímové o krásách a záludnostech němčiny, a pak si našel citát ze Shakespeara Jindřicha IV, který potřeboval pro svůj poslední překlad.

Julie na vyzvání mluvila o škole a o skupině zábavných povídnů, kteří jim přednášejí, Honza Vaněk si hned vygoogloval, že Daniel Frynta je synem Emanuela Frynty.

Dorazil Viktor Janiš, odtrhl se od své zvětšené rodiny a donesl tekuté pozdravy od tchána, takže večírek nabral správný translátologicko someliarský kurz.

● **17. listopadu** dorazilo pozvání na křest knihy Cesta na Drømm od Cecilie Jílkové, takto dcery Ludvíka Vaculíka a Lenky Procházkové, scenáristka Cecilie zkusila něco jako SF, ale spíše jde o román z přesprávního století.

● **18. listopadu** u Kruhu mluvím se Stáňou Lálovou o slangu archivářů, Stáňa se pustila do pátrání, zda se nějaký pořádný pražský zločin někdy stal v pražském podzemí či kanalizaci.

Pátrání je to značně obtížné, protože třeba policie má případy řazené podle jmen zločinců. Asi tedy jen ty vyřešené. Bohužel jsem asi ledacos přeslechl, protože přes nás na sebe hulákali Honza Kovanic a Vlado Srpoň věci, které si řekli už desetkrát, ale zjevně je to nepřestává bavit.

● **20. listopadu** se u Pagiho koná schůzka pražských členů Rady ČS Fandomu v ČR.

Propukající chřipka mi nedovolila zůstat do konce, asi by se toho probralo víc, kdyby se Zira dokázala zbavit zlovyku pentlit vše zbytečnými až zavádějícími podrobnostmi.

Dotkli jsme se Ikarie, hovořili o účasti Fandomu na tvorbě programu Parconu, málem bych zapomněl, začalo se podrobnostmi smlouvy s VP.

● **22. listopadu** dopoledne na konferenci SFK proběhla zpráva, že Advík bude pořádat Win Žitňan. Win dementoval pověsti, že jej převzal VP, což tohoto přivedlo k rozeslání informací o

tom, že dosavadní pořadatel odmítl VP Advík postoupit, když VP snížil původní nabídku 600 000 Kč.

Raději ocituji mírně rozporuplný mail: *protože já jsem snížil svoji nabídku pod vlivem aktuálních okolností, které nákup Advíku činily velmi riskantním a předraženým.*

Z výsledku mám velké obavy, zvláště když místo dosavadní klidné koexistence FF a Advíku mě evidentně čekají útoky ze strany Roberta, ale nedokázal jsem zaplatit během jednoho roku více než 600 tisíc za něco tak neprůhledného, nejistého a se skrytými náklady.

Jan Burian, Pavel Kosatík, Tomáš Dimter a Zdeněk Tůma

Před pátou jsem zaběhl na křest nové knihy Pavla Kosatika Čeští demokraté. Opět ji křtil Zdeněk Tůma, kterého moderující Jan Burian důsledně oslovoval pane starosto.

Pavel měl s sebou oba své syny, o které se během křtu obětavě staral Antonín Kočí z MF, byl jsem svědkem toho, jak rozmlouval tuším Vojtovi, že kalendář s lamborghini (s nahoru otevřenými dveřmi) není transformer

(ale opravdu tak vypadalo :-)

Padaly celkem podařené dotazy, nejošemetnější byl, jak Pavel tu padesátku vybíral, sáhl totiž nejen po demokratech, (z dnešního pohledu) čítankových, ale i po těch padlých (kteří si to pod tlakem doby nebo svého ega později podělali), jako např. Karel Sabina, Zdeněk Nejedlý (a já dodávám Václav Klaus).

● **23. listopadu** ráno volal Vlado Riša, že mu novou Ikarii dělá Zhouf a že si tedy bude muset pořídit CorelDRAW.

Večer bych rád, nebýt chřipky zlozlaťné, trávil na KJV, kde Ivana Kuglerová pohovoří o vkladcích, kteří také patří mezi Jiné. Ivana se nemůže zúčastnit Miniconu, který bude jiným, kteří obývali Zemi před lidmi, věnován, proto ji Egon poprosil, aby poskytla svůj text spolu se svým přednesem alespoň schůzce klubu v toto úterý.

Na NYXu napsal RIP: Pouze pro starší a pokročilí scifisty (té smečce na SF auditkách to předhazovat nemá cenu :-):

Letošního 19. srpna ve věku 93 let zesnul Boris Zacharovič Fradkin, autor podprůměrný nejen na poměry světové, ale i sovětské SF, jehož román Zajatci hlubin však jakousi zvláštní shodou okolností měl iniciační, sense-of-wonderovitý vliv na několik generací českých scifistů in their tender age (kteřýžto tender age se nacházel mezi 60. až 80. lety :-)

Věnujme (n)ostalgičskou vzpomínku.

RIP

● **24. listopadu** blbnutí kolem nové Ikarie, nyní nazvané XB1, nabývá nových výšin komična, Mandis na iLiteratuře zřejmě popleten tím, že s ním jednal Martin Šust, ohlásil, že dál bude Ikarii, pardon XB1, vydávat Laser. Naštěstí to Martin alespoň na NYXu dementoval dřív, než všichni zainteresovaní udělali

nad Ikarií kříž. Ovšem ani Martinovo dementi nepřineslo velké uklidnění, po zveřejnění mailu pro předplatitele okamžitě následovaly dotazy na vydavatele typu: *ten Filip Humplík, který stojí za ikariexb1, je tentýž, který se u soudu zodpovídal ze zbankrotování Point to Point Media?*

Doufám, že identita tajemného vydavatele bude odhalena dřív než Kotletova.

V každém případě, než vyjde IK 12, budeme všichni vědět více.

● **26. listopadu** je mi už trochu lépe, a když se dovídám, že Nebojte se Ameriky je v Praze, vyrazím do Jalny pro balík výtisků a pak hned na křest knihy Rybí hry od Evy Hauserové v Českém centru, kam nás obvykle na své akce zve Jarda Olša jr.

Vedle Evy a Cyrila jsem tam ze známých tváří našel ještě Honzu Vaňka jr., Jarku Pavlíkovou (Honza marní čas kdesi v Kopřivnici), Wandu Dobrovskou (pro neznalé matku cestovatele Luka) a Františku Vrbenskou.

Eva mluvila s podobně postiženým kolegou na téma, jaké je to být ekologicky myslící a citící bytostí a žít se posluhováním reklamnímu molochu, kolega, trochu celebrita, ale ne zas taková, abych ho znal či si zapamatoval jeho jméno, citoval celkem výstižný postřeh, že umění je v televizi jen proto, aby udrželo pozornost mezi dvěma reklamními vstupy.

Eva pak přečetla pár štěpných úryvků z knihy a pak jsme se vrhli na bufet. Já nechtěl někoho nakazit, takže jsem jen Jarce Pavlíkové věnoval jednu knihu o Americe s tím, že doufám v recenzi na Sardenu, ukázal knihu Františce a pryč.

Doma jsem asi hodinu skypoval se Zdeňkem Řehákem, který napsal celkem zajímavou SF, kterou se pokusím někde udat.

● **27. listopadu** před polednem vyrazím do Kobylis na křest malého Janišátka, brzy již Daniela Kryštofa, cestou z metra jsem potkal Frantu Novotného, který spojil slavnost s tím, že svému lodnímu kaplanovi nechal něco na vrátnici u selesiánů, (věnoval jsem vzpomínku jednomu z dinosaurů Dominíkovi Dvořákovi, který do jejich řádu doputoval z teplického SF klubu přes ekologické rojčení a podobné aktivity).

Pak jsme vyhledali čile již vše organizujícího Viktora a za chvíli se okolo nás začal vytvářet hlouček zúčastněných, moravská část rodiny vytáhla velké lahve vynikající meruňkovice, pak dorazil kmotr Honza Kantůrek, chvíli po něm Honza Vaněk jr., pak čtyři Klímovi (bez nejmenší a nastydle Uršuly), Kristin Olsonová s přítelem Petrem, Milena Eková s Martičkou, Jan Jandůrek, autor knihy Daniel v jámě Ivové, který asi zapříčinil, že se Viktorův syn jmenuje právě takto, Hanin šéfredaktor z Digifóra a další příbuzní a známí, ne však dost SF, abych si je pamatoval.

Já meruňkovi jen léčebně ucucával, takže mi zbyla, i když jsme vcházeli do chrámu Páně, naštěstí v poliče pulťku pro

kancionál bylo dost místa, kde jsem přes křest uchránil ohnivý/voňavý nápoj

Obřad vedl sympatický mladý kněz, kterého jsme znali už ze svatby Hany a Viktora, a mně bylo jasné, že obřad neodбудe, a i když nedosáhl tehdejší délky, užili jsme si vše do nejmenších podrobností

Pak jsme si pochutnali na koláčích, popovídali a přáli Danielovi a jeho rodičům vše dobré, já rozdál několik Amerik a Hedvice i Máchův Máj ve španělštině, třeba se jí podaří jej propagovat na Arcibiskupském gymnáziu :-)

Mírně zpumpříkladování jsme se rozloučili a já se s Vilmou vydal do středu města, ona na workshop Evy Hauserové, já až na Mafiálské náměstí, kde od rána probíhal Minicon.

Minicon

Jen jsem vešel do tamní restauračky, hned jsem potkal většinu fanů, za kterými jsem přijel, Libušku Čermákovou, Vlada Srponě, Egona (Čierneho), jen s Richardem Podaným jsem se minul asi o dvacet minut.

Dole jako již tradičně úpěl na stánku Filip a Bí, věrný Dáreček, který mi nedal vědět, že tam bude a tak jsem proň neměl dost IK, popovídal jsem s Janou Rečkovou, která jako autor CKČ dostala Interkom, poseděl se zástupci Islingtonu, Mailsem, Adélkou Červenkovou a Magdou „Wikinkou“ Zednikovou a přitom vybíral předplatné Interkomu. K tomu se nešťastně připlétl i Miloš Podpěra, tohle určitě nečekal :-)

Jako každý rok v nějakém sousedním sále probíhala Žízala Julie Patrasová, takže zhruba jednou za hodinu se prostranství naplnilo mrňaty, naštěstí dětský řev trval vždy jen těch pár minut do zahájení.

Skončila přednáška Leonarda Medka a začala show Martina Antonína na téma zvyky šotků a jiné domácí havěti, aspoň takový dojem jsem z jeho vystoupení nabyl, když jsem na chvíli vstoupil do sálu, abych spočítal účastníky (bylo jich 40, s Miniconem je zjevně třeba něco udělat).

● **29. listopadu** Filip topí, tak jsem RUR vynechal a doléčuji se.

● **2. prosince** u Kruhu hrozně zahulíno, takže jsem jen vyčkal Honzu Kovanice, vetkl mu recenzní výtisk Gilara a uprchl jsem.

Fénixcon

3. - 5. prosince se před cestou na Fénixcon zastavím v práci, abych se ještě dopoledne od (takřka vševědoucího) Honzy Vaňka jr. dověděl, že Miro Beblavý je poslancem SR. (On už ani MiroB nebude ten mladík, který se v devadesátém odvážil opovnovat Vlado Srpoňovi :-)

Cesta s Jirkou Doleželem byla pohodová, slibované vánice se nekonaly, ale odradily dostatek řidičů, aby dálnice byla docela volná, jen posledních cca 30 km jsme si užili břečky.

V hotelu Slovan jsme si trochu pobloudili v mnohapodlažním parkovišti, až jsme se vymotali kousek od hospody Stodola, kde jsem zahlédl Miloše Podpěru, myslím jsem, že je také na Fénixu, a tak jsme ho tam nevyhledali, následkem čehož jsme se minuli.

Vlastní con pro mě začal v restauraci Buggatti, kde jsem se přidal k Jánůvi Žížkovi a Martině Pilcerové. Mluvili jsme o románu, který Martina píše, o Sanče, která je nemocná, a tak...

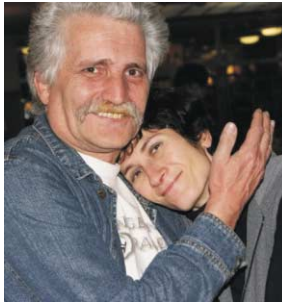
Postupně jsme společně našli chvílku popovídat s Ondřejem Hercem, Zdeňkem Pobudou (přijel, ač jej krušila chřipka či něco podobného), MUDr. Janem Šimůnkem, s Janem Havlíškem a Terezou Dědinovou (chystá se pořádat další konferenci o fantastice), s Mirkem Dvořákem a Drahou, Jirkou Popiolkem, s Mamčou a Piškotou, Jurajem Maxonem, s Milanem a Maričkou Haličnovými, s Islingtonskou mládeží a spoustou dalších, ale mám dojem, že jsem se letos neseznámil s nikým novým, což je docela chyba, na každém conu by se každý fan měl po-

Porada to byla užitečná, protože si Česká a Slovenská část ČS Fandomu vyjasnila vztah ke společnému Parconu a jak jej pořádat. Zvláště díky dobře připravenému Pavlovi Mikuláštkovi a nové předsedkyni slovenského fandomu Lulu Bočkové jsme se myslím posunuli o kus dál. Vidím to optimisticky. Jen budeme muset naše společné fungování umět lépe prodávat scifistické veřejnosti. Vzpomínám si, jak jsem se na NYXu pokoušel vysvětlit, že hlasování není všelék, že např. přátelé se nepřehlasovávají, a narazil jsem na mamlase, kteří to nedokázali pochopit.

U knižního stánku jsem jako každý rok našel Toma Štípského, který už prodával (Ikarii) XB1. Jako vydavatel je uveden Konektor a. s., co jsem zaslech, tak snad jde o reklamní agenturu se scifimilným majitelem. Červencovou Ikarii, ještě bez XB1, jsme našli i v materiálech, objevil jsem v ní několik výborných (hlavně docela krátkých) povídek. Neodpustím si nedoporučit dílko Teda Kosmatky - Prorok floreský, sice mohl z ná-

Při narážení na kůl mějte na paměti zejména...

PaMir a Saša P.

Martin Macáček

Barbar Šimon

kusit vytvořit nový kontakt, nebo v případě počínající sklerózy obnovit nějaký starý.

Podrobnější povídání o conu mám slíbené od Cellindry, počkejte si na lednové číslo, já pak většinu času strávil vybíráním předplatného a roznášením recenzních výtisků. Nebojte se Ameriky. Nicméně i na přednáškách jsem byl, Chaos ve zdravotnictví Dr. Šimůnka pravda optimismu moc nepřidal, ale o to veselější a poučnější byla přednáška Zbraně chaosu, šermíř Waschka velmi zasvěceně popisoval různé bojové techniky a na vyobrazeních zbraní sil chaosu a zla demonstroval, proč by byly nejnebezpečnější právě jejich nositelům. Jediné co mi na přednášce s ukázkami vadilo, byly zasvěcené komentáže borců, kteří si nejspíše na internetu nastudovali něco o japonských zbraních a technikách a nedokázali ovládnout svou chuť se o tyto „znalosti“ s námi podělit.

Navštívil jsem i tradiční vystoupení Livie Hlavačkové (letos společně s Janou Jůzlovou), tentokrát věnované popravám na našem území. Přišel jsem pozdě, takže jsem si užil jen věšení, čtvrcení a narážení na kůl, ale i to stačilo.

V sobotu večer následoval opět tradiční program, tentokrát ale Richard Klíčnický slavil 30. narozeniny, takže tyto byly opravdu opulentní, proč jen máme desítkovou soustavu, při dvojkové bych si takto pochutnával ob rok.

Kupodivu jsem dorazil i na Poradu klubů, třebaže jsem měl o hodinu posunutou povědomí, od kolika se koná.

mětu vytěžit víc, ale i tak dávám ++++. Zjevně SF etymologicky hodná toho jména ještě žije.

● **6. prosince** mi napsal Vlado Srpoň: *Dnes začal developer v Bratislave búrať PKO, kde sme urobili Parcon '90. Nepodarilo sa PKO umiestniť na zoznam pamiatok. Ďalší zločin developerov, ktorý z Bratislavy urobili sklobetonové monštrum. Už mi nič nepripomína mladosť a roky prežité v mojom meste. Nemám tam už ani strechu nad hlavou. Vlado.*

Večer jsem dorazil do RUR jako jeden z prvních, a tak jsem od Jiřiny dostal ještě na výběr, zda budu číst mikropovídky či krátké povídky. Honza Vaněk jr. už si tolik vybírat nemohl.

● **7. prosince** jsem začal číst mikropovídky a hned jsem byl potrestán, nezavřel jsem při čtení kufr, a ten se mi vysypal do pražské břechky.

● **8. prosince** vyrazím do baru Krásné ztráty na křest knihy Můj flirt s politikou (aneb příručka pro ministryně) od Daniely BB Kovařové. Nečekal jsem v tom příšerném počasí, kdy nebylo jasné, zda se člověk utopí nebo ho zabije padající střechy, takovou účast a dorazil jsem těsně před šestou.

MF rovněž zjevně podcenila zájem, který Daniela o křty svých knih umí vyvolat, a přestože trvali na akreditaci, nedokázali počet účastníků omezit na míru odpovídající zvolenému prostoru. Magda Potměšilová lustrvala každého účastníka, jako by rozdávali zlaté valouny a ne šedesátistránkovou knížečku za 239 Kč. Výtisk pro rovněž akreditovaného, ale nepří-

tomného Leonida Křížka jsem z pořadatelů vůbec nedokázal vyrazit.

Většinu míst k sezení obsadili znalí juristé, mnozí mi byli povědomí z předchozích křtů a tak jsem zůstal stát vzadu, kam se ke mně časem připojil Pagi a na poslední chvíli i Zira.

Podcenili to i mnozí politici, přede mnou stál Cyril Svoboda a vedle Pagiho brácha Aleš Hámy, taky kdys ministr spravedlnosti Pavel Němec, jedna z přítomných blondýn byla Lucie Talmanová, když už bylo skoro po všem, ukázal se ještě Marek Benda, ale většinu programu mohl sledovat jen mezi dveřmi. Lépe dopadli spolubojovníci z dob Danielina ministrování, bývalý ministr průmyslu Vladimír Tošovský, exministrně školství Miroslava Kopicová, šéf poslanců ODS Petr Tluchoř, kteří dorazili včas.

Kmotry knihy se stali politik Mirek Topolánek a socioložka Jiřina Šiklová, Arnošt Lustig byl nemocný. Slovo dostali i ilustrátor Jiří Slíva a Antonín Kočí z MF.

Michelle

Juraj Maxon

Win + NPČ

Adam a Eva

Obsadil jsem strategické místo u nádob s vodou, kam Daniela odkládala mnohdy monstrózní kytky od dorazivších gentlemanů, takže jsem s ní stihl prohodit pár slov. Kdyby byla operní sólistkou, nikdo by neuvěřil, že si tu spoustu flóry nezaplatila sama. :-)

Daniela mluvila o „veselých“ příhodách z ministrování, které začaly už při ministerském slibu, kdy místo Slibuji řekla Děkuji. Nicméně pan prezident ji opravil, ale nevyvodil z toho žádné důsledky, dokonce zmínil, že při každém uvádění nových ministrů do funkce to někdo poplete (pro něj už je to zivačka).

Na to moderátor akce pozval na pódium bývalého premiéra, aby knihu spolu s Jiřinou Šiklovou pokřtili. „Trochu váhám, jak vás oslovit, přeci jen je spojení ‚kmoťr Mirek Topolánek‘ poněkud ošemetné.“

Topolánek zmínil, že učí na VŠ a že přednášku o fungování úřadů a chování úředníků bude vylepšovat citacemi z Danieliny knihy. A musím ocenit, že se opět předvedl jako chlap s gulami, jako jediný měl kuráž pojmenovat Pospíšila Pospíšilem. V knize, navzdory poznámce autorky, že „podobnost postav s reálnými osobami je čistě náhodná“, řadu lidí poznal. „Viděl jsem tam všechny ty Pospíšily a moc jsem se nasmál,“ Daniela měla na svého předchůdce i nástupce „skutečně mimořádnou smůlu“.

Pak se pustil i do novinářů: Měl jsem zakázáno vtipkovat, protože víme, co umí z žertu udělat tlupa šmejdů od novin. A není nic horšího než dodatečně vysvětlovat žert.

Topolánek je vůbec zajímavý chlapík, v hoře kabátů na přetížném věšáku okamžitě dokázal nalézt ten svůj. Buď si pamatoval, kde ho nechal, nebo nosí svrchník tak dlouhý, že jej poznal podle šosů.

Navzdory sibiři venku bylo v baru horko jako na křtu knihy Jardy Oliši, ale to byl červenec 2008, můžete kouknout na interkom.vecnost.cz/pdf/ik200806cl.pdf, takže jsem nečekal další a vydal se k domovu.

● 9. prosince jsem si užil knihkupeckých radostí, nejprve jsem ráno v Jalně nabral dvacet kusů „Civilizačního šoku“, ty jsem vyložil v práci, a po krátkém odpočinku a obědě jsem se vydal do Tritonu pro recenzní výtisky, které se nějak za dobu špatného počasí a chřipkové epidemie nahromadily. Pozval jsem Stasa na večírek, probrali jsme přesun některých jako aktivit do EPOCHY, a zpět na chvíli do rachoty. Okolo páté jsem z hromady knih vybral ty pro SARDEN A (IKARII) XB1 a vydal se ke KRUHU. Na poslední chvíli jsem tam zastihl Vlád'u Kejvala, který knihy

pro Vlada obětavě převzal, tím mi dost pomohl, potřeboval jsem vyprázdnit ranec, protože jsem od KRUHU pilil na tradiční knihodárný večírek u Kristin Olsonové.

Dorazil jsem mezi prvními, právě když Vilma předávala hostitelce medovinu a Honza Vaněk jr. sledoval hodinky, zda už je fér vrhnout se mezi hromádky knih a začít je na rozdíl od běžných hrabačů, hledačů a sběračů také třídit a uspořádat.

Vilma s sebou měla všechny své ratolesti, které hbitě vybraly dětské knihy, ty si nanosily do koutku a tam si po zbytek večírku četly.

Já si povídal hlavně s Kristininým přítelem Petrem Jedličkou, a to ponejvíce o knize Nebojte se Ameriky, Petr se zařadil do dlouhého seznamu lidí, kterým se kniha líbí, a poradil mi dát úryvky z knihy na ScienceWorld Pavla Housera.

Letošní večírek byl hlavně záležitostí anglicky mluvících Kristininých přátel, postrádal jsem Martina Šusta, Viktora Janiše, Geňu a další.

Vzhledem k tomu, že se na zítra chystá Klímovský večírek, tak jsme s Vilinou a holčičkami zvedli kotvy už okolo deváté, brzy se však ukázalo, že knižní náklad je opravdu těžký, a skončili jsme u prvního taxíku na Revoluční.

Zdeněk Rampas

Nabízíme pronájem částečně zařízeního 2+1 na „zeleném“ sídlišti na Petřinách v zatepleném paneláku, II. patro, cca od poloviny února. Podrobnější údaje v redakci.

Discworld Convention 2010

dokončení ze strany 1 věděli. (Mantrou celé akce se tak stala věta „Go to Ops“, která řešila veškeré problémy, kromě těch, na které bylo patřičnou odpovědí „Go to the bar“.)

Program ovšem neběžel ve všech místnostech stále, což byla pro nás taky dosud neviděná novinka. Paralelně běžely obvykle jen dva až tři pořady, a to jeden z nich byl často workshop nebo hra. Velmi nám to vyhovovalo, protože jsme se tak mohli zúčastnit většiny programu a o nic jsme nepřišli. Mezery v programech byly šikovně umístěné, dovolovaly dostatečnou přípravu místnosti, takže nedocházelo ke

zpoždování, a mimo jiné znamenaly „běžte se najíst a protáhnout, protože za hodinu bude v hlavním sále pěkný nářez“. Takže když se někdo potřeboval hodinku strojít do kostýmu na hlavní akci, dojit si na večeři nebo na cigaretu neznamenal to, že kvůli tomu přišel o přednášku (mimochodem, v celém hotelu byl přísný zákaz kouření a kuřáci chodili na balkon s výhledem na jezero). Proti těm nejhlavnějším z hlavních programů nebylo obvykle vůbec nic – dokonce i místnost s obchody byla zavřená, protože i prodávající si přišli užít program, no ne? Tenhle model nám všem připadal naprosto conově optimalizovaný a pokud tato slova čtete a jste organizátorem conu, pak vězte, že vám ho můžeme jen doporučit.

Účastníci conu se mohli stát členy některého z cechů, jejich členové pak během víkendu soutěžili v cechovní hře. Část z nás se přidala k Überwaldské lize umírněných („Už ani kapku!“) nebo k Cechu novinářů a pomlouvačů. Nejoblíbenější byly ovšem podle očekávání Cech vrahů a Cech švadlen a šiček.

Všichni jsme byli samozřejmě nejvíc zvědaví na Terryho Pratchetta. Dostavil se v celé své kráse, spolu s ním také šarmantní a sympatický Stephen Briggs (autor divadelních her, Průvodce po Zeměploše a zeměplošských map), dokonalý gentleman Colin Smythe (Terryho agent), vědci Ian Stewart a Jack Cohen (matematik a biolog, spoluautoři Vědy na Zeměploše – mimochodem, i jejich ostatní populárně-vědecké knížky jsou perfektní) a další osobnosti nějak spojené se Zeměplochou.

Dočkali jsme se čtení z (v té době ještě nevydané) nové Toničky, I Shall Wear Midnight, a z dalšího připravovaného románu s pracovním názvem Snuff (v hlavní roli Elánus). Nechyběl ani rozhovor se Stephenem Baxterem, britským hard SF spisovatelem, se kterým bude Terry spolupracovat na svém dalším

literárním projektu, Long Earth, protože podle svých vlastních slov by si na hard SF sám netroufl.

Specialitou DWconu jsou takzvané klače, potlachy s celebritou. Několik vylosovaných jedinců se tak mohlo zúčastnit soukromých rozhovorů například s Terryem, jeho asistentem Robem, Colinem, Stephenem a dalšími. Nám se poštěstilo vyloudit alespoň jednoho zástupce na téměř každý z nich. Protože ulovit si například Terryho u baru bylo jinak skoro nemožné, jak byl neustále v obležení fanoušků a zejména lepších fanynek (v korzetech).

Zaujal nás také fakt, že věkový průměr účastníků byl poměrně vysoký (což bylo nejspíš dáno finanční náročností celé akce), který ale měl své příjmné důsledky. Ne, že by tam nebyly vůbec žádné děti nebo studenti, ale všichni se chovali jako na konferenci a ne jako na chlastačce. Za celý víkend jsme například nepotkali jediného ožralého fanouška, který by dělal bordel, a con měl tak úplně jinou úroveň, než na jakou jsme zvyklí. Nikdo nepředbíhal ve frontách, když jste do někoho strčili, ještě se vám omlouval, a každý vám ochotně poradil nebo nabídl pomocnou ruku (například když jsme potřebovali půjčit notebook od úplně cizího člověka). Naprostá otevřenost místních fanoušků byla velice příjemná – do řeči jste se

Cellindra, JanoS jako Vetinari a Ellie

mohli dát s kýmkoliv, všichni byli nesmírně milí a typická anglická slušnost byla znát na každém rohu.

Con byl také bezbariérový – vozíčkáři (kterých nebylo málo), těhotné dámy nebo lidé o berličích dostali na visačku modrou tečku, měli k dispozici vlastní místnost k odpočinku a nemuseli stát nikde fronty. JanoS doporučuje: zbouchněte svou partnerku a pak s ní objíždějte světové cony – je to super!

Ony nechvalně proslulé fronty, kterých jsme se obávali, se nakonec skoro vůbec nekonaly. Díky skvělé organizaci a disciplíně účastníků si člověk mohl sehnat skvělá místa vpředu i jen čtvrt hodiny před začátkem programu. Nehledě na to, že v hlavním sále se program natáčel a živě promítal na plátno, takže bylo všechno perfektně vidět a slyšet i ze zadních řad.

Přístup organizátorů (a vlastně i fanoušků) a úroveň organizace vůbec byla asi tím největším rozdílem oproti českým conům. O technice, kterou měli k dispozici, si naše zeměpisné šířky mohou nechat jenom zdát (a stejně tak i o sponzorech). Všichni orgové brali svou práci vážně a měli con výborně a bezchybně připravený, ale na druhou stranu dokázali také mít nadhled a udělat z něj vtípnou show. Pořádání je očividně bavi-

lo, nenechali se stresovat (ostatně, mají na to dva roky a asi vědí proč) a byli vtipní a profesionální v každé situaci.

Součástí organizátorského sboru byli také Gophers – dobrovolníci, kteří zcela nezištně (vlastně jen za slevu na tričko) pomáhali organizátorům u registrace, u techniky a tak podobně. Každý, kdo přijel na con, se k nim mohl přidat a odpracovat si několik hodin. O dobrovolníky nebyla nouze, sám hlavní organizátor Brian prý také kdysi jako jeden z nich začínal. A je to skvělá příležitost, jak poznat nové lidi.

Kvalita přednášek byla špičková. Přednášející byli ostřílení odborníci (případně ostřílení fanoušci), kteří věděli, jak zaujmout publikum, a měli svůj program perfektně připravený. (S čestnou výjimkou Mazaného řemeslníka Bernarda Pearsona, který ať mluvil o čemkoliv, publikum se neustále řehvalo.) Poleschli jsme si tak přednášky o hlavologii, o matematice, o je-

dech nebo o natáčení Zaslané pošty, zúčastnili jsme se omniánské mše nebo se nechali proměnit v lorda Vetinariho.

Maškaráda nebyla jen defilé masek, které řekly pár slov, ale plnohodnotné divadelní scénky s ozvučením a hudbou. Galavečeře – na počest korunovace Dolního krále – byla dalším skvělým programem, který ale člověk obvykle s conem nespojuje (ovšem Britové opravdu neumějí moc vařit). Vrcholem celého conu bylo pak pondělní divadlo. Jeho tvůrci vzali kulturní muzikál Rocky Horror Picture Show a předělali jej do zeměplošských kulís. Zážitek to byl vskutku neopakovatelný.

Říká se, že pokud člověk jednou přičichne k zahraničním conům, už na ně nikdy nepřestane jezdit. U nás to tedy zafungovalo stoprocentně. Všem fanouškům Zeměplochy tenhle con vřele doporučujeme – a i když vám udělá díru do rozpočtu, stojí to rozhodně za to. Tak na shledanou v roce 2012!

Lenka Weingatrová

Naše šílené století

V těch dávných dobách, kdy Eva Hauserová pořádala své středěční večírky, vlastně takřka na konci toho období, kdy už z bolševika nešel takový děs a ustavila se nová perestrojková rovnováha strachu, začali jsme k ní zvat i hosty mimo naše milieu. Tehdy jsem se poprvé setkal s Ivanem Klímou. Bylo to v době, kdy pro nás byl konec šíleného století ještě hodně daleko, a i když už jsme od roku 2000 nečekali mnoho, alespoň ne tolik, co oblíbení autoři našeho dětství, stále to ještě byla docela vzdálená budoucnost plná možných příslibů.

Ivan na večírku přečetl dvě povídky, vzpomínám si, že jedna byla o koulaře a o jedné říkal, že má z jeho tvorby nejbližší k SF, Martin Klíma jej zjevně informoval o skupinovém zájmu společenstva, kam jej přivedl.

Nejspíše tato vzpomínka mě přivedla k tomu, že jsem si na dovolenou vzal dva svazky osobních dějin Ivana Klímy.

Protože nejde o beletrii, ale o knihu postihující epochu, kterou jsem prožil z větší části společně s autorem (je mezi námi jen pětadvacetiletý rozdíl), nebudu se pokoušet oddělit svou osobu od autora ani díla. To má neobvyklou strukturu, každá „osobní“ kapitola je doprovázena esejem na obecnější téma, týkající se stejné nebo podobné situace či doby, což autorovi dovoluje pracovat i s fakty jemu tehdy neznámými. Vedle těchto osobních a politologických pasáží jsem v knize nacházel i „společné dějiny“, a když vidím, že budu muset brzy skončit, tak se teď omezím hlavně na ně, třeba v popisu návratu z Tereziána do domu na Ruské třídě, s výhledem na schody vedoucí na Královské Vinohrady:

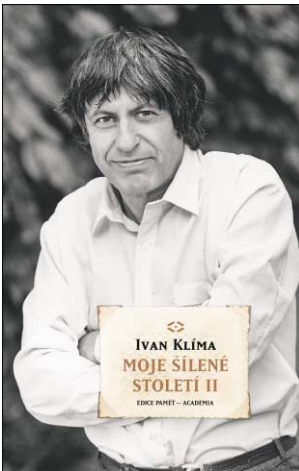
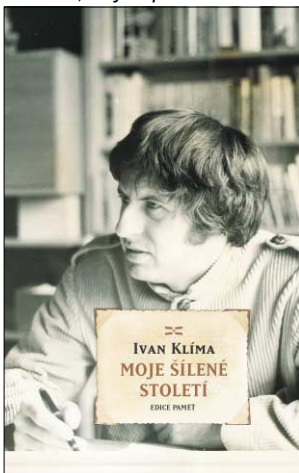
Starý vršovický byt na Ruské třídě s výhledem na schody, pod nimiž stála zelená trafika a nad nimiž už začínaly Vinohrady! Byl to jediný domov, který jsem až dosud měl, protože ubikace v kasárnách, kde jsem pobýval, jsem nikdy nepovažoval za domov, ve vzpomínkách jsem se vracel právě sem, tady zůstaly moje verneovky, můj elektrický vlak, kovová postel, na které jsem spal a která nebyla prolezlá štěnicemi. A koupelna, záchod, kde teče voda. Mýdlo. Talíře namísto kovových misek. Rádio!

V tom bytě Martin s Vilmou o pár desítek let později pořádali naše scifistické večírky.

Občasná zmínka o dvou popravených strýcích (komunistech), kteří se z Moskvy vrátili organizovat odboj (přímou vidím Klému, který potřeboval vykázat činnost, aby potěšil velkého Vožda, a tak poslal dva nevyučičené židy bez kontaktů přímo pod popravicí sekeru gestapa), vyústí v klíčovou scénu objasňující častou otázku čtenářů:

Pak maminka dostala jako jedna z nejbližších příbuzných pozvání na slavnostní přejmenování Riegrova náměstí v Nuslích na Náměstí bratří Synků... Ředitelka mě přijala vlídně, vyzvala mě, abych se posadil, pak chvíli listovala v nějakých lejtrech. Slyšela jsem, řekla pak, že jsi dobrý soudruh. – Nevěděl jsem, co mám na to říct, nikdo mě ještě nikdy nenazval soudruhem. – Slyšela jsem taky, pokračovala, že bratří Synkové jsou tví příbuzní. ... A tví rodiče jsou ve straně? – A ty, řekla vyčítavě, ty nejsi ani ve Svazu mládeže. – Pochopil jsem, že bych se měl stydět za to, že nejsem ve Svazu mládeže...

Zdeněk Rampas (pokračování příště)

OPOŽDĚNÝ REPORT: Speciálně fantastický festival

Úleva: *Ani Pravda není bůh...*

Původně jsem na letošní Festival Fantasia Speciál ani jet nechtěl. Nakonec mne zlomilo několik věcí: Na těšinském Parconu se mi zalíbilo v autorském čtení, a protože jsem nedávno po deseti letech od vydání vypustil na Sarden druhé vydání Blackoutu, které zaznamenalo určitou odezvu, chtěl jsem si znovu trochu autorsky počíst z tohoto mého prvního knižně vydaného dílka. Sám jsem to ale pocítoval jako slabý příspěvek, až mi dcerka Terka poradila, abych si zde zopáknul technické povídání o blackoutech včera, dnes a zítra, které jsem již poskytnul čtyřem návštěvníkům letošního Sconu. A hlavně – chtěl jsem si trochu spravit chuť po poněkud rozvrkočeném Triconu. Nakonec jsem cestu do Chotěboře pojal jako polorodinný výlet, když jsem půjčil Tess auto na cestu tam. Přesněji řečeno – když jsem se nechal do Chotěboře odvézt Tess jako řidičkou. Což mělo mnoho výhod: Člověk se mohl beztestně kochat prozářenou okolní krajinou i dynamickou mračnou oblohou, měl jsem to bez práce a ještě jsem v klidu posvačil před samotným příjezdem do cílového městečka.

Byl státní svátek 28. října 2010, a byl čtvrtek, druhý den conu, půl šesté večer. Tess zaparkovala před kinem, kde jsem se hned zaregistroval, a aj, bylo to dobré: Všechno tak, jak bylo předobjednáno, vyřízeno za jedno mrknutí oka. Dostal jsem i obálčičku s definitivním určením času a linie (tedy i místa) svých dvou přednášek. (Kolonka „autorské čtení“ není dosud v Amberu zařazena:) To vyrovnalo první drobný zádrhel FFS, totiž to, že program linie Futureconu se na internetu objevil až 22. 10. 2010 (nekonečně světelných let dříve, než je u jiných conů zvykem:)

Ubytoval jsem se ve škole ve Smetance (sám v jedenáctilůžkovém pokoji) a vydal se na první přednášku. A tu se vyskytl druhý drobný zádrhel – že se totiž nekonala. A tak jsem opět nezískal poznatky o fenoménu Sex in space. (Fenomén = každý o tom mluví, ale nikdo to nikdy nezkusil, tedy dokumentovaně nezkusil. Dokonce i NASA kvůli tomuto fenoménu zakázala společný let manželských párů...) A tak jsem se místo přednášky porozhlédl po místu dění, drobně povečeřel a pokecal - a už bylo osm večer a Arya začala přednášet o astronomii. Měla na to sice dvě hodiny, ale asi by se hodilo zúžit poněkud široký záběr. Od Platóna k moderním přístrojům ve vesmíru je poněkud dlouhá doba, a o věcech mezi dávnou nebeskou mechanikou a vypařováním černých děr se dá vyrobit padesát přednášek. Dobře, byl to přehled, ale poněkud nepřehledně uspořádaný. Jak Arya sama řekla „guláš“, podle mne spíše „eintopf“. Arya se však musela vypořádat s několika těžko překonatelnými překážkami: První byla, že posluchači na její přednášce byli s problematikou podrobně obeznámeni a dopouštěli se toho, že přednášku doplňovali a opravovali při přílišném zjednodušení. (Arya zoufale volala – vy to znáte!) Přiznávám se k tomu-to zločinu - ale nebyl jsem sám a nebyl jsem v upřesňování ani důsledný. Možná bychom tak s přednáškou nepomáhali, kdyby kolega Michal Marčíšovský („to u nás v CERNu...“) nepřine-

sl patnáctiletou Tulamorku. A další rano pro přednášející byla velice hlasitá produkce koncertu z velkého sálu přímo pod námi. Ten koncert byl tuze hlučný a neztlumitelný, a to byl třetí zádrhel conu. Něco takového dokáže zničit každou přednášku...

Nakonec ale obecenstvo odcházelo spokojeno, největší diskutéři ještě sešli do přizemní hoFFpůdky pojist, popít, pokouřit a podiskutovat například o různých scénářích konce světa. Vesmír je opravdu nekonečný, nevím, jakých všech debat o něm jsem se v různých místních občerstvovnách zúčastňoval, ale najednou byly tři hodiny ráno, načež jsem – po nezbytné sprše - zalezl pod peřinu. Další zádrhel byl, že jsem se druhý den, tedy pro přesnost v pátek, vzbudil už v půl deváté ráno – zimou. Venku bylo asi pět nad nulou. Přičemž teploměr na stěně u dveří mluvil o osmnácti stupních. Zima mi byla jen na ruce, vyčuhující zpod deky, vzal jsem to jako reakci organismu na včerejší otravu vesmírem...

Zde promluví o dalším fenoménu, tedy jevu, který každý zažil, ale nikdo o něm nemluví. Když jsem se ráno holil, seznal jsem, že jsem skutečně ve škole. A české školy se vyznačují tím, že na toaletách a ve sprchách postrádají jakákoli zrcadla! Jak každý, kdo byl na nějakém školním (skoro každém) conu, potvrdí. Naštěstí ranní slunce šajnilo tak silně, že jsem se alespoň orientačně mohl holit s pohledem – do nablýskaných dlaždiček. Příště si vezmu zrcátko...

Ještě zmíním výzdobu školy, sestávající se z dětských výtvarů. Mezi nimi se též objevili - ježci s jablíčkem nabodnutým na jehličkách. Ach jo! Ježek je hmyzožravec a o jablka nemá žádný zájem, milé děti!! Nevěřte výmyslům, co vám stále doko-la opakují soudružky učitelky!!!

V klidu jsem posnídal v baru, kde jsem si naporučil slany snídaňový balíček – rohlíky, másličko, taveňák a vejce natvrdo. A čaj. Čaj v půllitru. Konečně! Konečně jsem se dočkal hotelu, kde k snídani dostanu nejen náprstek čaje. Já vím, člověk si může ten náprstek většinou dolít - ale proč si dolívat, když po ránu prostě potřebuju půllitr čaje, abych byl provozuschopný! Dokoupil jsem i hrst mlíček a byl spokojený. A stal se svědkem dalšího fenoménu – snad každý conan, který měl na conu svou conanku, jí přinesl kytku. Tedy jednu květinu. Tuším, že astru. Nejspíš kvůli včerejší otravě vesmírem...

U snídání se člověk sešel se spoustou lidí, se kterými si pokecal, i bylo po desáté, když jsem se vydal na jednu z mnoha Tessiných přednášek do Sokolovny. Kam jsem avšak nedošel, neboť jsem zjistil nepřítomnost svého fotoaparátu. Nenechal jsem ho na ubytovně? Nenechal. Nenechal jsem ho v čajovně? Možná nechal, ale nebyl tam. Ani v baru... Můj milý canonek s milou novou baterkou - a novou kartou, plnou foteček ze včerejška i dřívějšíka... Naštěstí mne Martin Koutný nasměřoval. Viděl někoho, že našel opuštěný foťáček – a doporučil mi zptat se na recepci. Kde můj obrazový zápisník skutečně čekal na svého zapomnětlivého majitele.

Tož – díky!

Do Sokolovny jsem tedy dorazil až po přednášce o autorech a čtenářích fan fiction, s Tess jsem se jen podělil o banány z rodinné zásobárny. Obdivoval jsem zapálené hráče u stolů, ale místo k nim jsem si sedl k počítači s internetem, podívat se, co mi vyvádějí komentátoři na blogu. Pak jsem poobědval v baru chutnou polévku a chutnou klobásku a náhle byla hodina jedna a přednáška Toma Němce a Jarka Mosteckého „Cosa nostra české fantastiky“. Dozvěděl jsem se, že žádná taková mafie neexistuje. Pak jsem ještě uslyšel několik dobrých rad, jak to udělat, aby se z člověka stal publikovatelný spisovatel. A hlavně, aby už nikdo nic do Pevnosti jako začínající autor neposílal – Tom si hodlá sám vybírat podle toho, co kde uvidí zajímavého v soutěžích. Takže staronová rada: Chcete být tišnění v Pevnosti? Nejdřív někde něco vyhraje! Tedy, nemusíte

Tom Němec a Petra Neomillnerová

Jan „Sarden“ Pechanec

ON přednáší o Rekvifikaci

přímo vyhrát, ale mít povídku alespoň ve sborníku soutěže. Někdy dobrá pátá lepší než skvělá první.

A už jsem se začal pomalu duševně připravovat na svou uměleckou četbu. Úderem páté minuty po třetí hodině jsem začal. Musím pochválit obecenstvo, že bylo živé, avšak nerušilo. Četba byla velice úspěšná – šesti přítomným posluchačům se mi podařilo prodat sedm výtisků Blackoutu...

Popřednáškový pokec byl ukončen nástupem na jeden z hřebíků conu – přednášku Ondřeje Neffa. Aston povídal o své měsíční sérii. Co napsal, co se chystá napsat, a co ještě neví jak napsat – jak vyřešit sociální otázku. Totiž – co s penzisty na Měsíci? (Tak toto v roce 1988, kdy poprvé vyšel Měsíc mého života, skutečně neřešil:) Dověděli jsme se o zdroji nápadu pro román *Celebrity* (zápletka známá jako „Červená krčma“), vyslechli si vzpomínky na vydání „nejlepšího čísla Ikarié“ (se Satanskými verši Salmana Rushdieho, což Ikarii v samém začátku skoro položilo - text byl tak kvalitně nezázivný, že nebylo proč takový excelentní časopis kupovat:) a nakonec se potěšili autorskou četbou z připravované knihy *Rekvifikace*. Po té, co byl v Evropské unii znovuzaveden trest smrti, nastává potřeba rekvifikovat několik lidí do obnovené profese kata...

Nastal čas večere a potom jsem se účastnil exkurze do let minulých, kdy vycházely krásné knihy odvahy a dobrodružství. O KODkách poutavě vyprávěl spisovatel Josef Pecinovský, dřívější (mj. :) redaktor Grady, na jehož doporučení kdysi vyšel můj *Blackout*.

A už byl večer a byla tma a nastala má druhá přednáška, tentokrát o reálných blackoutech včerejška, dneška a zítřka, a aj, byl jsem spokojen, neb jsem měl plno a nikdo neutekl. Upřesním: plno bylo v nejmenším sálku.

Po skončení jsem spěchal na přednášku Bůh a jiné nebezpečné myšlenky, kterou vedl Jan Johnak Kotouč společně s Lenkou Kohútovou. Neznalcům zde bylo hned na počátku vysvětleno, že víra je vnitřní stav, náboženství jeho vnější projev, nu a církev je pak už jen organizované náboženství. Tentokrát jsem moc nevyrušoval. Vynahradil jsem si to po přednášce v čajovně, kdy jsem Johnakovi, Lence a každému v doslechu držel přednášku o tématu v délce asi tři hodiny... Nu, nemluvil jsem celou tu dobu – alespoň ne ve chvílích, kdy jsem chroupal mandle v čokoládě. V nejlepší nás z čajovny vyliili. Byla už skoro jedna a otevírací doba

skončila o půlnoci.

Stejně jsme jim už všechny mandle v čokoládě vyžrali...

A šel jsem spát. Nejdřív jsem nahlédl do sprchy, a dle délky fronty (jen dvě souběžná sprchovací pracoviště) jsem usoudil, že sprcha není nezbytná. Tentokrát jsem byl nadopován hlavní mandlemi a čokoládou a litry čaje, takže jsem usoudil, že zima je reálná. Natáhl jsem na sebe veškerý obsah své bagáže, včetně náhradních kalhot a teplých ponožek. Pod sebe jsem složil druhou deku ze sousední postele, aby mi nebyla zima odspodu. Jedna ze závad byla, že jsem ležel u okna, vlastně u celé skleněné stěny. U dveří bylo tepleji. Ale hlavní zádrhel byl v tom, že automat začal ve škole topit v devět ráno – a v jedenáct večer vypínal. A nešlo s tím nic udělat. (Samořejmě, že jsem nejprve problém konzultoval s organizátory, než jsem se pustil do této zlé kritiky:) Takže příplatek na teplo, který byl rozpočítán do ceny vstupenky, jsme platili za topení ve dne, kdy bylo ve škole prázdné, a v noci jsme... totiž já jsem mrzl. Dva kolegové, co tu noc trávili ve třídě se mnou, leželi chytře u stěny. A Tess si libovala, jak bylo v obchodní akademii teplečko. Takže příště už budu chytřejší, drahoušci...

Uspokojil mne opět půllitr čaje se slaným balíčkem, ranní povídání s kamarády a posléze Johnakova přednáška o military science-fiction a o tom, co to je. Pozná se to jednoduše: v knižce se běhá či bojuje v uniformě. Na můj dotaz, zda do žánru patří Švejek, jsem dostal odpověď: „Rozhodně.“ Ale román *Dobrý stormtrooper Švejek* na svého autora ještě čeká...

Potom se mi konečně podařilo dostat se na Tessinu přednášku, na níž jsem zvěděl Proč milujeme dokonalé hrdiny. Velkým překvapením pro mne bylo, jak málo lidí se přiznalo, že četlo Vinetoua. Dalším bodem programu byl už klasický oběd v baru, spojený s pokecem s lidma. Nenechal jsem si ujít alespoň konec zase Tessiny přednášky o Mary Sue ve Star Trek novelách. Navštívil jsem přednášku Jana Vaněčka o Facebooku, který „sociálnost“ tohoto produktu demonstroval na hrách, jež jsou přifařeny. Jejich jednoduchost je omračující. Nejjednodušší hra je asi Cow (Klikni na kravičku), jež snad měla být původně pouze ironickým vtípem. Ale jak se ujala! Až jsem zapřemýšlel, jestli něco takového nemám použít ve své profesi, kdy se také snažím zaměstnance naší firmy přesvědčit, aby se „prokazatelně seznámili“ s dokumentem – což je vlastně jenom klik do aplikace. Kdybych jim k tomu přikreslil kravičku a počítaadlo...

Také jsem nezmeškal další přednášku Tomáše Němce. Tentokrát představil projekt Fantastická Epocha, kterého se zatím zúčastní dva autoři s obrovitým renomé – překladový Michael Marshall (první titul bude *Není cesty zpět*) a Petra Neomillnerová, jež se nám přišla také ukázat. Startuje s Magickým věrokruhem, který jsme měli možnost číst měsíc po měsíci v minulém ročníku Pevnosti. (Krom takových klád bude Pevnost i nadále věnovat pozornost začínajícím autorům, zejména ale prostřednictvím soutěže Vidoucí.) Ještě není vše sichr projednáno, takže šlo jen o předkrm, plné představení Fantastické epochy se odehraje na Fénixconu.

Následovala svačina s lidma, na které mě Pepa Pecinovský přesvědčil, že Blackout není ani po deseti letech mrtvé maso. Jakožto redaktor Grady ví, že vlastně jeho první vydání nešlo prakticky do prodeje, protože všechny scifárny Grada po odchodu šéfredaktora Pecinovského (toho druhého, z Prahy, ne ze Štětí:) šoupla prakticky do sběru. Takže jsem hned na té svačince domluvil s jedním ochotným člověkem, že by se tedy Blackout mohl vydat v tištěné podobě podruhé. Nu a když už jsem byl v tom, vybalil jsem i nabídku sbírky vlastnoručních povídek. Pan nakladatel se podívá. Takže také proto je tato reportáž poněkud oneskorená, protože jsem nejdříve dával dohromady tyhle dvě věcičky. To jsem sám žádostiv, jestli se ujmou...

Sobota pokračovala dalším hřebíkem, přímo klincem. Vašek Pravda nejdříve chotěbořskou prstí pokřtil knížku Ondřeje Herce Dobře organizovaný netvor, načež Ondřej přednesl na toto téma hutný esej. Člověk je proměnný. Naše kyborgizace již započala umělými klouby. Tělo přestává být chrámem, kde bytuje duše, a už se sahá na samotnou duši, tedy mozek. Ondřej je podle mne jediným současným (česko)slovenským filozofem, který mluví a píše o tom, co současně lidí skutečně zajímá. A dovede o tom vyprávět strhujícím způsobem, aniž by jakkoli slevoval z odborné úrovně.

Původně jsem plánoval dřívější odjezd, ale nemohl jsem si nechat ujít přednášku Lament a Františky Vrbenské o tom, co nejhoršího se může člověku přihodit. Člověk může ztratit život a to různým způsobem. Třeba jako důsledek nedůstojného zacházení. Snad horší může být pro věřícího strach z propadnutí peklu, či dokonce ztráta naděje na posmrtný život. Může ztratit duši a vstoupit do temnoty. Může ztratit svobodu či rozum, identitu fyzickou či duševní, zrak či sluch, blízkou bytost, a kdo to přežije, toho čeká stáří...

Tak nebyl to příliš povzbudivý konec conu, ale při této přednášce jsem dostal nápady na alespoň pět dalších přednášek.

Tohle je jeden z benefitů, který každý správný con přinese. Totéž, co jsem jako kluk zažíval při četbě tehdejších hvězd literární sci-fi, A. C. Clarka či Stanislava Lema. Ty knížky vzbuzovaly fantazii, provokovaly další nápady a vlastní otázky. Co se stane, když...?

Letošní FFS byl podobných přednášek plný. Jisté zádrhele se sice objevily, ale člověk si aspoň mohl říci: Sláva, ani Vašek Pravda není Bůh všemohoucí. (A určitě ani slitovný:) Spokojenej jsem jel zpátky podzimní noci, vstříc domácí kuchyni a teplé posteli. A nakonec jsem ještě zachránil jeden malý život:

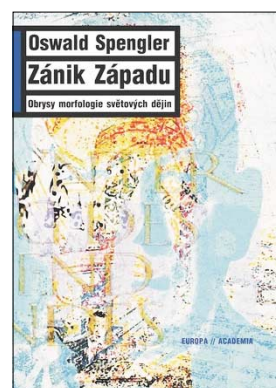
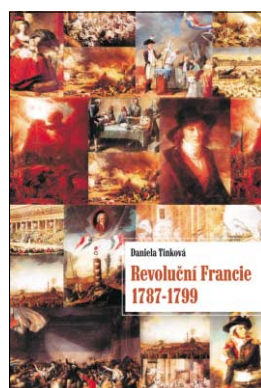
Lasičce, která panáčkovala na silnici, procházející lesem, jsem téměř zastavil. Naštěstí se mi včas zjevila ve světlech protijedoucího autobusu. Člověku se přiházívají i dobré věci.

Prožito 28.-30. října 2010 v Chotěboři, zapsáno 15. listopadu 2010 v Praze

Viz i Šamanovu fotogalerii na <http://picasaweb.google.com/kovanic.jan/FestivalFantazieSpecial2010#>

Honza Kovanic

Pár zajímavých neSF titulů z poslední doby

Z deníku BB (část 26) – „Lidský pohled do spravedlivého rozhodování!“

(Referát přednesený na celoevropské justiční konferenci v Praze dne 31. března 2080)

Vážené kolegyně, ctihodní kolegové, jsem hrdý na úspěchy české justice a její vliv na justici zahraniční i na možnost shrnout při této slavnostní příležitosti základní milníky.

Období kamenných, hliněných a voskových destiček a hieroglyfů, tedy materiálů značně nákladných, nestálých a podléhajících korozi a změnám tepla česká justice moudře přeskakuje, podobně jako éru záznamu soudních jednání na papyrus (materiál vyráběný ze stébel šachoru papírodárného, k čemuž se některá společenství - dříve vznikající, ale prakticky ihned zanikající - uchylují).

Dvě století před Kristem registrujeme období tzv. pergamenizace – záznamy o rozsudcích jsou uchovávány na kůži mladých zvířat (telat či ovcí) loužených ve vápenném mléce.

Ještě v období kněžny Libuše, známé to soudkyně a zastánkyně spravedlivého rozhodování, se její výroky a odůvodnění šíří mezi prostým lidem prostřednictvím ústního podání, které se zejména v ženských ústech ukazuje jako schopné přenosu a uchování včetně nevidaných a neočekávaných podrobností.

Ve středověku je pergamen nahrazen papírem, u něhož česká i světová justice setrvává po dobu dlouhých čtyř století. Vynález knihtisku život justice kupodivu nijak významně neovlivňuje. Průmyslová revoluce však již buší na dveře práva a spravedlnosti.

Na konci 19. století zaznamenáváme rozvoj mechanických zařízení schopných přenášet text na papír. Psací stroje jsou testovány a posléze zaváděny do soudní praxe, převažující význam však stále mají záznamy psané ručně na papír. Zákony jsou vydávány tiskem v ročenkách nazývaných Sbírký zákonů.

Kolem 70. let 20. století mechanizace pokračuje, psací stroje jsou poháněny elektřinou. K zásadnímu zlomu však dochází v českých zemích až v 90. letech, kdy justice začíná používat první osobní počítače, byť jen jako luxusní psací stroj. Postupem času – jak česká ekonomika bohatne a začíná nejprve dohánět a později předhánět ostatní evropské země – hovoří první osvícenci o možnosti podávat žaloby k soudu elektronicky.

Zásadní přelom znamená pro českou i světovou justici rok 2009 – do zkušebního a později ostrého provozu spouští Česká republika převratnou novinku, která navždy promění budoucnost – datovou schránku. Již nikdy více papír! Po odstranění drobných dětských nemocí se datová schránka rozšiřuje do celého světa. Pracovníci justice se slzami v očích děkují tvůrcům a doporučují je na vysoké státní vyznamenání.

Rok 2012 nachází českou justici v čele moderního komunikačního proudu – automatický přepis mluvené řeči je zdokonalen do té míry, že konečně umožní absolutní úlevu znaveným prstíkům soudních zapisovatelek. Během dvou let je tento softvér (nahradil zastaralý termín software) schopen nahradit všechny střední personál. Tisíce administrativních pracovníků jsou uvolněny ze státních služeb a mohou se věnovat jiným užitečným aktivitám. Hrozba stávký je po úspěšném vyjednávání ministry spravedlnosti zažehnána jejich plošným propuštěním.

Otrocké každodenní práce v justici nyní vykonávají super-výkonná automatická záznamová zařízení. Justice už nikdy nebude potřebovat administrativu ani střední aparát. Pokrok totiž nelze zastavit!

V roce 2015 nastoluje český ministr spravedlnosti dalších patnáct etap elektronizace. Pozorně mu naslouchá celý svět a kopíruje jeho aktivity krok za krokem. Jeho myšlenky jsou odvažné a průlomové – může vůbec soudce být objektivní? Dlouhodobé výzkumy mu dávají za pravdu. Krásné obžalované odcházejí od soudu s nižším trestem. Na konci roku 2019 je proto zkušebně testován první soudní automat, který je schopen vynést rozhodnutí během zlomku vteřiny. Veřejnost vnímá rychlost soudního řízení jako naprosto zásadní, proto kroky ministry spravedlnosti jednoznačně podporuje.

Dvacátá léta 21. století bývají v historické literatuře popisována jako období stávek soudců. Elektronizaci však již nemůže nic stát v cestě. Soudní automaty jsou rychlé, levné, efektivní a absolutně spravedlivé. Během následujících let jsou soudci pensionováni a v případech odporu recyklováni.

Rychlé soudní automaty jsou podporovány sítí elektronických vstupů, zejména non-stop monitoringem všech otevřených i uzavřených prostor, neboť jen stoprocentní důkazy vedou k bezchybnému rozhodnutí. Jako už tolikrát v minulosti technika předběhla právo. Česká justice proto generuje balík elektronických zákonů pod heslem „Elektronický slídil není zvědavý, ale nezbytný! Kdo ho nepodporuje, ten mu škodí.“ S vývojem počítačů klesá jejich velikost i cena. Ministr spravedlnosti ruší soudní poplatky a vyhlašuje akci „Každému občanu vlastního kapesního soudce!“ Kapesní soudci jsou nabíjeni kinetickou energií svého nositele a implantováni do břišní dutiny při narození. Konečně stejná spravedlnost pro všechny! Veřejnost ministři aplauduje a požaduje svatořečení. Ministerstvo spravedlnosti prodává soudní budovy a propouští většinu úředníků.

Kolem poloviny století v důsledku monitorování a zaznamenávání všech lidských činností kriminalita prudce klesá. Délka soudních řízení se zkracuje z několika let na tři nanosekundy. Poprvé v dějinách získává český ministr spravedlnosti Nobelovu cenu za mír.

V roce 2060 je zkušebně testován elektronický ministr spravedlnosti a později těmito automaty nahrazena celá vláda, jejíž členové i s náměstký páchají hromadnou sebevraždu. Mandatorní výdaje státu klesají na minimum.

Pišeme rok 2080. Jakých převratných změn se budeme moci ještě účastnit? Žijeme v přelomové době! Jsem hrdý na to, jaké novinky dala světu právě moje vlast. Nejnovější pokusy se dějí pod heslem „Vraťme lidský pohled do spravedlivého rozhodování!“ Uvidíme, co nám budoucnost přinese.

Děkuji za pozornost.

(Pro zájemce je u východu připraven záznam tohoto referátu na kamenných destičkách odolných vůči všem softvérovým virům.)

Vaše Blbá blondýna Daniela Kovářová

Jak jsem k fantastice přišel

V dětství jsem byl náruživý čtenář. Četl jsem určitě víc než 100 knih ročně, všech žánrů. Mezi nimi byla pochopitelně i fantastika. V padesátých letech začaly vycházet knihy Františka Běhounka, Stanisława Lema ilustrované Teodorem Rotreklem, verneovky ilustrované Zdeňkem Burianem. O mnoho let později jsem měl příležitost se s těmito výtvarníky setkat. Teodor Rotrekl mi vyprávěl o své cestě za Stanislavem Lemem do Zakopaného, Zdeňka Buriana jsem navštívil jako student a získal jsem od něj několik obrázků, například ilustrace k Bigglesovi a kresby z pravěku. Když jsem mu vyprávěl o svém dětství stráveném v Moravském krasu a Býčí skále (otec byl totiž amatérský speleolog), věnoval mi navíc kresbu halšatského býčka, nalezeného v Býčí skále.

Začátkem šedesátých let se mi dostaly do ruky vzpomínky fyzika Leopolda Infelda, Einsteinova spolupracovníka a pozdějšího prezidenta Polské akademie věd. Kniha se mi zalíbila a s pomocí slovníku jsem ji převedl z polštiny do češtiny. Poté jsem se začal zabývat polštinou hlouběji, a když vyšla Lemova *Summa technologiae*, fascinovala mě. Ihned jsem ji přeložil do češtiny a začal nabízet různým nakladatelstvím. Knihu odmítala, někdy bez zdůvodnění, ale například jedno menší nakladatelství proto, že je kniha tlustá a spotřebovala by jim roční příděl papíru. Vyšla tak až o dvacet let později a některé zde uvedené prognózy se mezitím už začaly naplňovat, například virtuální realita. Původně ji měl ilustrovat Adolf Born, ten to však po dlouhém rozmyšlení odmítl jako neilustrovatelné, což popřel vynikajícími ilustracemi Teodor Rotrekl. V oněch šedesátých letech jsem však uspěl jen v časopise *Vesmír* vydávaném Akademií věd, který otiskl úryvky. Tento časopis ostatně otiskl úryvky i ze zmíněných pamětí Leopolda Infelda, což byly mé první časopisecké překlady.

Překládání se mi zalíbilo, zejména knihy Stanisława Lema. Přeložil jsem *Vyšetřování*, které však mezitím vyšlo v jiném překladu, a *Nepřemožitelného*. Ten zaujal nakladatelství Mladá fronta a stal se tak v roce 1976 mým prvním knižním překladem. Do dnešního dne jsem mu přeložil asi 12 knih. Tímto autorem jsem se zabýval podrobněji a napsal jsem jeho životopis. Navštívit jsem ho nemohl, protože pobýval ve Vídni a já jsem dvacet let nemohl vyjet na Západ. Navštívil jsem ho až po jeho návratu do Polska v roce 1989 a od té doby ještě několikrát. Vždy mě přijal velice přátelsky a strávili jsme diskusemi řadu hodin. Ke svému poslednímu románu *Fiasko* prohlásil, že že ukončit literární dílo *Fiaskem* má něco do sebe.

V roce 1990 jsem založil Společnost Stanisława Lema, do které se přihlásilo několik desítek zájemců, mimo jiné jeho překladatelé Jaroslav Simonides, František Jungwirth a Helena Stachová, či hudební skladatel Vlastislav Matoušek, který napsal operu *8. cesta Ijona Tichého* na libreto Jana Buriana. Měl jsem možnost v Krakově předat koncertní nahrávku této opery.

K 60. Lemovým narozeninám jsem uspořádal výstavu v Polském kulturním středisku v Praze, spojenou s premiérovým promítáním filmu *Przekładaniec* Andrzeje Wajdy. Další

výstavu *Stanisław Lem a polská fantastická literatura* jsem uspořádal k Lemovým 80. narozeninám v Národní knihovně v Praze. Byla spojená se seminářem o jeho díle, kterého se účastnili kromě českých účastníků například profesor Jerzy Jąrzebski, spisovatelé Maciej Parowski a Marek Oramus či profesor Lech Keller z Austrálie. Fantastika byla předmětem i další výstavy *Fantastika a literatura* v roce 2002, tu však zasáhl přímo fantastický prvek, totiž tisíciletá povodeň v Praze, při které byly prostory Národní knihovny částečně zaplaveny.

V roce 2001 mě rovněž jedny noviny požádaly o článek s tím, abych připojil některý z jeho esejů. Vybral jsem Lemo varování před islámským terorismem. 12. září noviny vyšly plné fotografií zhroutených dvojčat v New Yorku a pod nimi byl článek Stanisława Lema o nebezpečnosti islámských teroristů.

V roce 1970 jsem začal pracovat na ministerstvu v odboru ochrany ovzduší. V té době byla uzavřena Dohoda mezi polskou a československou vládou o ochraně ovzduší před znečištěním a můj šéf se stal vládním zmocněncem. Protože jsem byl na ministerstvu jediný, kdo uměl polsky, dostal jsem tuto smlouvu na starost. Měl jsem tedy možnost pravidelně jezdit do Polska a po splnění pracovních úkolů jsem kupoval knihy a setkával se s autory. Po vzniku časopisu *Fantastyka* v roce 1982 jsem navštěvoval její redakci a poznal Adama Hollanka, Lecha Jęczyka, Jacka Rodka či Macieje Makowského. Ten byl ostatně jedním ze zakladatelů polského fandomu, společně s Andrzejem Szatkowským či Sławomirem Pikułou.

Redaktor Krajowej Agencji Wydawniczej Andrzej Wójcik v té době zaplavoval trh statisícovými náklady fantastických knih. Mimo jiné začal vydávat *Budownicze gwiazd*, shrnující dějiny literární fantastiky v jednotlivých zemích. Požádal mě o dějiny české fantastiky, což jsem nabídl Ondřeji Neffovi, který krátce předtím vydal knihu *Něco je jinak*. Po jeho odmítnutí jsem knihu napsal sám. Kromě celkového přehledu obsahovala i portréty čtyř nejvýznamnějších českých autorů, totiž Karla Čapka, Františka Běhounka, Ludvíka Součka a Josefa Nesvadby. A jak bylo v té době zvykem, před zahraničním vydáním musel knihu někdo schválit. Byl tím pověřen Josef Nesvadba, který neměl žádné připomínky. V Polsku se však mezitím zhroutil knižní trh a tento svazek už nevyšel.

S oběma posledními autory jsem měl možnost se seznámit blíže. Za Ludvíkem Součkem, který si získal značnou popularitu spekulativními knihami *Tušení stínu* a *Tušení souvislostí*, jsem docházel do nakladatelství Albatros, kde byl vedoucím oddělení věcné literatury. Právě on přeložil do češtiny Dännikenovy *Vzpomínky na budoucnost*. Občas jsem mu nabídl nějakou zajímavou knihu, on mi zase dával posuzovat populárně vědecké tituly. Později jsem ho navštěvoval i doma a diskuse s ním byly vždycky zajímavé. Jednou se například rozhorlil nad tím, že je Lenin pokládán za filozofa: „Lenin nebyl žádný filozof, ale profesionální revolucionář, a já o tom jednou napíšu.“ Dívá jsem se trošku skepticky, v té době nebylo psát proti Leninovi právě obvyklé, ale řekl: „Pane inženýre, co mi můžou

s mýma devíti infarktama...“ Toužil si přečíst knihu *Summa technologiae*, kterou jsem měl již přeloženou. Jednou před Vánoci jsem mu zatelefonoval, jestli ji mám přinést, ale řekl mi, že stejně jedu na hory a že mu není moc dobře, abych přišel po svátcích. Odjel jsem na hory, tam otevřel noviny a dočetl se, že Ludvík Souček zemřel. Následovala aféra se ztraceným *Tuše-ním světla*, naštěstí jsem však nebyl mezi podezřelými.

V roce 1985 jsem spolu s knihkupcem Petrem Bedrnou a kluby v Teplicích a Praze uspořádal první čtenářskou anketu o nejlepší československou knihu science fiction. Zvítězila *Cesta slepých ptáků* Ludvíka Součka, na druhém místě se umístila antologie *Železo přichází z hvězd* s titulní Součkou povídkou.

Josef Nesvadba založil v rámci Svazu spisovatelů komisi pro science fiction. Nebyla určena jen členům Svazu, takže jsem tam občas docházel. Fantastika ovšem byla v době totality podezřelá, takže Komisi zrušili. Myšlenka však nezapadla a čeští autoři založili 9. prosince 1989 Syndikát autorů fantastiky a Josefa Nesvadbu zvolili předsedou. Carola Biedermannová vypracovala stanovy, nenašel se však nikdo, kdo by záležitost administrativně dotáhl a nechal Syndikát registrovat, takže oficiálně nevznikl. Teprve v roce 2002 jsem se jako syndik záležitosti věnoval a nechal Syndikát zaregistrovat jako občanské sdružení a kolektivního člena Obce spisovatelů. První předsedou se stal spisovatel Jaroslav Mostecký, kterého letos vystřídal Vlado Ríša. Syndikát byl například spolupořadatelem 1. Sletu autorů fantastiky, uspořádaného v roce 2010 v Chotěboři. Od začátku jsem členem Akademie science fiction, fantasy a hororu, obdržel jsem cenu za dlouholetou práci pro SF a jako nejlepší překladatel.

Vraťme se však do Polska. V roce 1983 bylo setkání autorů fantastiky v Dzierżoniu (a v následujícím roce ve Staszówě). V Polsku v té době bylo stanné právo a zákaz zahraničních návštěv. Výjimku tvořily návštěvy rodinných příslušníků. Jaroslav Olša jr., tehdy agilní člen českého fandomu a dnešní velvyslanec v Korejské republice, měl v Polsku otce a přijet směl. Přidal jsem se k němu. Na hranicích jsem měl značné potíže a museli jsme dlouho přesvědčovat pohraniční orgány, že jsem Olšův bratranec, až to nakonec vzdali a pustili mě. Tenkrát jsme se setkali s celou plejádou polských autorů, mimo jiné tam byli Krzysztof Boruń a Andrzej Trepka, spolu s Lemem zakladatelé poválečné polské SF, kritik Antoni Smuszkiewicz či Janusz Zajdel. V té době jsem měl už vydaný jeho román *Právo na návrat*. Spřátelili jsme se, několikrát jsem ho navštívil i doma a seznámil se i s jeho sympatickou manželkou Jadwigou a tyto přátelské vztahy přetrvaly dodnes. Jadwiga Zajdel je patronkou Ceny Janusze Zajdla, udílené na Polconech za nejlepší román a povídku roku. Z dosud vyznamenaných prací jsem 12 přeložil do češtiny.

Ještě v době totality se redaktorka Irena Krasnická rozhodla vydat jeho protitotalitní román *Limes inferior*. Jaroslav Olša jej přeložil, mě požádali o posudek, ve kterém jsem knihu doporučil, i když třeba věta: „Kniha vede čtenáře k hlubšímu zamýšlení, místy až příliš hlubokému“, narazila na potíže. Bylo nám jasné, že kniha neprojde cenzurou. Redaktorka proto

předložení do schvalovacího procesu zdržovala, až kvůli dodržení termínu šla kniha do tiskárny rovnou. Vyšla však právě v době rozpadu socialismu a neměla u nás proto ten účinek jako v Polsku. I v nových poměrech však zaujal můj překlad *Paradyzje*, který vyšel pod názvem *Edenie*.

S Krzysztofem Boruněm (mj. hrdinou Varšavského povstání 1944) jsem se setkával i později. Jeho zeť Andrzej Jagodziński byl ředitelem Polského kulturního střediska v Praze, takže za Krzysztofa občas přijížděl. Polští pamětníci dodnes nezapomněli na vynikající Jagodziňského překlad povídky Ondřeje Neffa *Největší odvaz v dějinách svangu*. Také jsem přeložil Borunovu knihu *Osm kruhů pekla*, bohužel jsem však pro ni nenašel nakladatele. V Borunově knize *Spór o duchy* je má fotografie *Golem v Praze*, kterou jsem mu poslal jako novoročenku.

Nevyšla ani kniha Bohdana Peteckého *Tisíc a jeden svět*. Byla kompletně připravena, po roce 1990 však nakladatelství Práce ukončilo činnost a knihu už do tiskárny nepředalo.

Při jedné návštěvě Polska jsem chtěl hovořit s Adamem Wiśniewskim-Snergem. Maciej Parowski mi tohoto samotářského a záhadného autora sehnal a podařilo se nám uskutečnit interview, jeden z mála, který vůbec poskytl. Později jsem přeložil jeho *Robota*, vítěze ankety o nejlepší polskou SF.

Účastnil jsem se Euroconu v Krakově, mnoha Polconů a Festivalů fantastiky v Nidzicy, tam společně s nakladatelem Tomášem Jirkovským. Jednou se nás zeptali z nakladatelství Fabryka Słów, kterého českého autora jim můžeme doporučit. Navrhli jsme Miroslava Žambocha a řekl bych, že docela úspěš.

V roce 2002 se mi dostala do ruky kniha *Kroniky Jakuba Vandrovce* a nestačil jsem žasnout. Takového literárního hrdinu v Čechách nemáme. Knihu jsem promptně přeložil a zalíbila se i čtenářům. Vznikl i klub jeho příznivců s internetovými stránkami, a průběžně vycházejí další knihy tohoto cyklu. Kromě nich Andrzej Pilipiukovi vyšla první část trilogie *Sestřenka* a doufám, že z jeho dnes již obsáhlého díla poznají čeští čtenáři i další.

Zalíbil se i Kočkodlak Konrada Lewandowského. Vyšly všechny jeho příběhy, poslední z nich nazvaný *Kočkodlak a nomádi* poněkud neobvykle. Autor napsal první kapitolu, poslal mi ji e-mailem a já začal neprodleně překládat. Když jsem skončil, autor napsal a poslal mi druhou kapitolu, a tak se psala a překládala celá kniha. Měsíc poté, co autor knihu dokončil, byl překlad předán do tiskárny. Autor potom říkal, že se pokládá za českého autora, protože mu v Čechách vycházejí knihy dříve než v Polsku. Tam tato kniha měla zpoždění přes dva roky. Vyšly i jeho povídky *Noteka 2015*.

Z dalších překládaných autorů mohu uvést Andrzeje Ziemińskiego a jeho trilogii *Achája*, Ewu Białołęckou s cyklem *Tkáče iluzí*, Magdalenu Kozak s upířskými *Nocaři*, Felikse Krese a jeho pirátský román *Král Nesmírna*, *Gamedeka* Marcina Przybylka, Rafała Ziemkiewicze, Jacka Piekaru či Dorotu Terakowskou. Do nakladatelství jsem odevzdal přeložené knihy dalších autorů, např. vynikající fantasy Maji Lidie Kossakowské *Řád Krajsevěta* či Marcina Wolského.

Není však v mých silách přeložit všechny knihy, které bych chtěl, čeští čtenáři si však zaslouží, abych na některé autory alespoň upozornil. Řeším to například povídkami v časopi-

sech, hlavně z *Fantastyky*, mám totiž všechna její čísla včetně prvního z roku 1982. Dále jsem sestavil již tři antologie polských fantastických povídek. První již v roce 1988 s názvem *Vládcové času*, ve které byli takoví autoři jako Stefan Weinfeld, Ryszard Głowacki, Konrad Fiałkowski, Zbigniew Dworak, Marek Baraniecki, Wiktor Żwikiewicz či Janusz Zajdel. *Polská ruleta* obsáhla 17 autorů. Kromě těch, kterým vyšly samostatné knihy, byli sem zařazeni Jacek Dukaj, Anna Brzezińska, Marek Huberath, Marek Oramus, Andrzej Zimniak, Jacek Inglot, Eugeniusz Dębski, Tomasz Kołodziejczak, Maciej Żerdziński. Zařadil jsem sem i netypické dílko Andrzeje Sapkowského, nejpopulárnějšího polského autora v Čechách, kterého jinak vynikajícím způsobem překládá Stanislav Komárek. Další antologii je *Sfinx*.

Rada zde zmíněných knih vyšla v edici PODÍL SF/F – Polská díla science fiction a fantasy nakladatelství Laser-books. Jejich počet již přesáhl dvacet a chystají se další.

Polská fantastika ovšem není všechno. Kdysi se mi dostala do ruky kniha Kira Bulyčova *Alenka z planety Země*. Tyto příběhy jsem nabídl dětskému časopisu *Ohniček*. Začal knihu tisknout na pokračování, což ovšem kromě překladu znamenalo upravit ji do 24 pokračování, každé muselo obsahovat ucelený příběh a být dlouhé přesně pět tiskových stran. *Alenka* se čtenářům zalíbila a v dalším ročníku následovaly *Alenčiny narozeniny*, pak i třetí část. Tříleté časopisecké pokračování díla jednoho autora je opravdu výjimečné. Později mi několik čtenářů sdělilo, že právě *Alenka* je přivedla ke čtení fantastiky. Knižní vydání ilustroval Jaroslav Malák a tyto knihy pokládám za nejkrásnější z těch, na kterých jsem se podílel, i když třeba později v soutěži o nejkrásnější knihu uspěl Lemův *Martan*. *Alenka z planety Země* drží ostatně i rekord v počtu výtisků, náklad 93 000 už stěží překonám. Kir Bulyčov se tak dostal do povědomí českých čtenářů a vyšly mu další knihy, z nichž jsem se podílel na příbězích z Guslaru. Měl jsem i příležitost se s autorem setkat, naposledy v Chotěboři na Festivalu Fantasie 2003. Pozval jsem jej, aby příští dovolenou strávil u mě v Praze, bohužel však o několik měsíců později zemřel.

Již zmíněný Jaroslav Olša se v devadesátých letech vypravil do Kazachstánu. V Alma-Atě se sešel s tamními autory science fiction a přivezl od nich několik povídek, které mi dal k překladu. Vyšly v dnes již zaniklém časopisu *Nemesis* a čes-

ký čtenář měl tak poprvé příležitost poznat dílo Sergeje Lukjaněnka. Když se později proslavil zejména *Noční hlídkou*, zájem nakladatelů o jeho dílo byl tak velký, že překladatel Libor Dvořák nemohl všechno stihnout a měl jsem tak možnost dodnes přeložit již skoro deset knih tohoto populárního autora, se kterým jsem se při jeho návštěvě v Praze setkal.

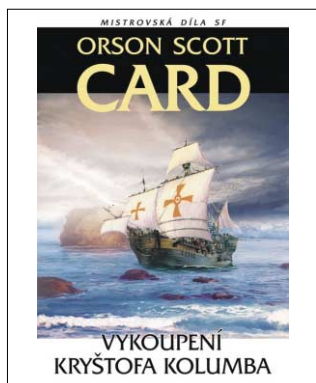
Jaroslav Olša spolu s Ondřejem Neffem napsali *Encyklopedii literatury science fiction*, do které jsem přispěl hesly o polské literatuře, podobně jako do Neffových a Kramerových dějin světové science fiction s názvem *Všechno je jinak*.

K fantastice patří i fandom, ve kterém se pohybuji od roku 1983, kdy jsem se účastnil poprvé Parconu. Cony ovšem nejsou vše, dají se pořádat i jiné akce. Svatopluk Čech ve své knize *Výlet pana Broučka do 15. století* tuto událost přesně datoval. Uspořádal jsem proto ke stému výročí 12. července 1989 rekonstrukci. Po posezení ve vinárně Vikárka na pražských Hradčanech jsme šli jeho cestou na Staroměstské náměstí do domu u Zvonu, kde pan Brouček ve středověku bydlel, zde akce skončila koncertem. Podzemní chodbu jsme sice nenašli, takže jsme museli jít po povrchu, ale přibližně jeho trasou, která zahrnovala i most Svatopluka Čecha. Nádhernou pozvánku s Matějem Broučkem a Janem Žižkou nakreslil Kája Saudek, Ondřej Neff přinesl první vydání knihy z roku 1889 a já druhé. Rekonstrukci další cesty Matěje Broučka do Měsíce se mi dosud uskutečnit nepodařilo.

Fantastika ovšem není všechno. Přeložil jsem desítky dětských knih, hlavně pro nakladatelství Egmont, např. příběhy *Medvídku Pú*, *101 dalmatinů* nebo *Král lev* či šachovou učebnici Anatolije Karpova, podílím se na dětských časopisech. Zabývám se i literaturou faktu, přeložil jsem několik hororů a tak dále. Z vlastní tvorby lze uvést básnické sbírky, obsahující i verše s náměty fantastiky, účast v antologiích či odborné knihy o ochraně životního prostředí (několik let jsem byl šéfredaktorem časopisu *Ochrana ovzduší*).

Jsem rád, že jsem se věnoval právě literatuře, měl jsem díky tomu možnost se setkat a hovořit s takovými lidmi jako Czesław Miłosz, Wisława Szymborska, Josef Škvorecký či Jevgenij Jevtušenko. Aktivně působím ve vedení Obce spisovatelů, Obce překladatelů a jsem členem Českého centra mezinárodního PEN klubu. Ale hlavně doufám, že jsem alespoň některými knihami čtenáře potěšil.

Pavel Weigel

Laser chystá: Orson Scott Card - Vykoupení Kryštofa Kolumba

Román *Vykoupení Kryštofa Kolumba* je mnoha kritiky považován za Cardovo nejvyzrálejší a možná i nejlepší dílo. Každý dnes ví, jak zničující účinek mělo objevení Ameriky na tamní domorodé obyvatelstvo. Představte si tedy, že vědci z budoucnosti tuto tragédii pečlivě prostudovali a rozhodli se tok dějin změnit. Nejdříve je však nutné zjistit, co vlastně pohánělo Kolumba tak silně v jeho objevitelské snaze... Doufejme, že se nemusíme děsit politicky korektní agitky, protože se Kolumbus v jejich očích proměňuje z dobře známé historické postavy v charismatického vůdce, hluboce věřícího člověka a muže mnoha předností i slabostí, které korespondují s dobovým chápáním světa, ve kterém se narodil a žil.

překlad Andrea Peprlová, obálka Jan Patrik Krásný, 350 stran, cena 269 Kč

Věšet každý může

S čím počítáte? S propustkou do ráje a nehynoucí slávou jako všichni teroristé, kteří berou rukojmí. Jakub Vandrovec, nejlepší amatérský exorcista světa se vrací, pokud tedy kdy vůbec odešel a – jak pravil šum v kuloarech – „dědek přitvrzuje“. Pokud ovšem dokážete uvěřit, že Vandrovec může přitvrdit. (Je ovšem pravdou, že se dosud nesetkal s Chuckem Norrisem!)

Andrzej Pilipiuk si dal s pátou knihou Vandrovcových případů načas. V jistém ohledu zůstal věrný tradici, v některých se ovšem začal posouvat. Stále si můžeme být jisti, že se Vandrovec češe kůži od špeku a že šev vaťáku skrývá brzdové lanko. Nicméně vnuček Petřík pomalu roste a už se nespokojí s chytáním vlkodlaků do oka!

„Dotace je malá, protože ze začátku budou poříští zemědělci dostávat jen desetinu toho, co unijní,“ vysvětlil Josef. „Jako za Hitlera, vzpomínáš si?“ Politická korektnost zahynula dříve než první upír. Tento citát rozhodně není nejhorší. Tipuji, že v Německu nepůjde Pilipiuk dobře na prodej. Jejich jednoduchá selská srdce přetékala radostí, jakou dokáže poskytnout jen vědomí cizího neštěstí. A přitom je v něm tolik pravdy!

Vrazi, co mordují nevinné slípky, kozy a prasata, jen aby si nacpali třechy, a nechápou, že maso znamená fašismus, si nezaslouží, aby rozhodovali o svém osudu sami. Další povídka a další příklad, že Pilipiuk nemá rád snad žádný vrtoch západních sousedů: nacisty, komunisty, unionisty, ba ani ekologisty. Nemá rád kocovinu ani když si z něj někdo střílí (ale to se naštěstí nedoví). V opici může být zlý. Jakub Vandrovec má anděla strážného; během dovolené podezření z distribuce pálenky v nebi a pašování do pekla. Kdo s čím zachází, tím také schází. Víte vlastně, že Jakub umí pálit perníkovicí? Víte, že Jaga je zdrobnělina Anežky?

Zatímco předchozí díly ukrývaly povídky zkracující se místy až ve skeče, v tomto svazku nás čeká na převážné části výměry textu novela. Komplikovaná cesta za záchranu Petříkova otce – archeologa v Egyptě (alter ego autorovo?). V novele se ovšem setkáme se známým klipovým střihem, Vandrovec se totiž podobně jako Pilipiuk s ničím dlouho nemaže. Ani s Drákulou. Trio hlavních padouchů: Lenin, Džeržinský a Seth je impozantní a dá náležitě zabrat. Znalci Vandrovcových proslulých případů jistě pamatují moskevský případ... Znalci historie si pak povšimnou, že padouch seděl i za klávesnicí: nenápadná replika vložená do úst obstarožního ruského monarchisty Semen Korčaška, že Džeržinský nemluvil polsky (viz též Wikipedie). Hlavně vypadat dobře, a toho dosáhneme nejen učením a milým úsměvem.

Drobný závěr knihy tvoří reprodukce Vojslavického plátna, krátký autorův projev na téma soutěže ku příležitosti vydání

knihy a vítězná povídka Michala Smyka. Smyk nejen pilně rozšiřuje zahrádku stvoření/stvůr, ale Pilipiukovi dobře sekunduje/podlézá.

Untersturmführer předloni objevil tento bunkr a osobně postřílel osm Židů, kteří se v něm skrývali. Pilipiuk přitvrdil. Podařilo se mu nalézt ideální niku brutální fantasy, v níž době politicko-korektní navzdory beztrestně a v souvislostech popisuje neradostné dějiny Polska dvacátého století. Zvláště druhá světová válka má, pokud se nad jednotlivými větami zamyslíte, údernost dokumentu. Oni jsou tam sice vlkodlaci, upíři a zombie, ale realita je realita. Jakub Vandrovec podkopl špalek. Nohy vesnického tajemníka strany se zoufale zamíhaly ve vzduchu. Válkou to nekončí, ostatně válka trvala ve východním Polsku poněkud déle a text tak upomíná i na to, že Poláci nesluli takovou láskou k Sovětům jako Češi.

Inu, poučte se, kupte dusičnan stříbrný a zajed'te, s autorovým požehnáním, do Wojślawic. Bacha, Wojślawic je hodně! Dvoje jsou i u nás, jedny u Pelhřimova a druhé u Benešova. Až najdete ty správné (v katastru musí být obec Majdan), přihlaste se do tvrdého jádra, přestaňte se mýt, začněte pálit špiritus a kontrolovat díry na hřbitovech.

Pořád mám pocit, že název je převedený, nikoli přeložený do češtiny. Je ovšem lepší než předběžná zpráva o vydání knihy Viset může každý. Může a měl by. A střelba také nevybuchuje, ale vypukává.

Vydal Laser books v roce 2010.

Jarek Kopeček

Bitva na Pekelných měsících

jejímž autorem je Graham Sharp Paul, je klasická military space opera, která nás slibuje provést kariérou Michaela Helforta (v tomto díle teprve podporučíka). Obdivovatelům knih o jiném

důstojníku kosmických sil Nicholasi Seafortovi jistě neunikne podobnost jmen hlavních hrdinů.

Po nezaviněném průšvihů na Akademii dostává druhou šanci a s lehkým průzkumným křižníkem musí proniknout na nepřátelské území a zachránit všechny vězně z unesené lodi, mezi nimiž jsou i jeho sestra a matka. Talpress, 2010, přeložil Martin Boček, obálka Juraj Maxon, 504 stran, 399 Kč

Historická pohádka pana Pamuka

Bílá pevnost, dosud nejranější Pamukův román vydaný v češtině, není založen pouze na nejednoznačnosti, ale především na problematizaci nabízených interpretačních klíčů. Její hrdinové, Osmany zajatý Benátčan a astrolog Hodža, jsou svým okolím vnímáni téměř jako dvojčata, zároveň však symbolizují naprosté protiklady – racionalitu Západu i fatalismus Východu. Jejich identity se přitom postupně kontaminují, aby nakonec došlo k dokonalé záměně.

Román tedy může být dobrodružným hledáním toho „druhého“ – jehož pochopením a ovládnutím se nám dostane poznání nás samých a našeho místa ve světě, i „pouhou“ zábavnou hříčkou. Pamuk se zde ocitá na pomezí mezi pohádkou a historickým románem. Oba žánry se propoují a vzájemně posilují možnosti metaforického čtení.

Lehkost vyprávění, potlačení dialogů či popisy plné poetických obrazů, jakými jsou například barvami hýřící turecké lodě, odloučené ostrůvky okolo Istanbulu či tajemná pevnost v zapadajícím slunci, odkazují k morfologii pohádky. Hromadění faktografických detailů Pamuk ignoruje. V postavě sultána Mehmeta IV. tak lze dokonce spatřit ozvuky Harúna ar-Rašida z Tisíce a jedné noci. I jemu jsou vyprávěny příběhy, které nezřídka bývají řešením problémů, které před hrdiny vladař staví, a zároveň fungují jako prostředek k jeho ovládnutí.

Z historického románu pak Pamuk převzal například zasažení děje do zlomového okamžiku dějin, odkazy na dobovou vědu a myšlení (vyskytující se nejen v názvech literárních děl, ale i jako zmínky o konkrétních osobách) a především úvodní motiv nalezení rukopisu s předkládaným příběhem. Ten je však zcela příznačně využit nikoliv k posílení realističnosti, ale naopak ke zdůraznění příběhovosti a její nadřazenosti realitě. Proto objevitel, jinak též postava z jiného Pamukova románu, nepracuje s vědeckými metodami, ale čistě se svou pamětí a nadšením pro příběh.

Od začátku je tak přítomna teze, že právě vymýšlením a vyprávěním příběhů (bez ohledu na jejich „pravdivost“) vyprávěč dosáhne nejen poznání, ale potvrzuje tak i vlastní existenci (Hodža např. fyzicky i mentálně strádá, když nemůže psát) a je schopen manipulace se svými posluchači. Oba hrdinové tak připomínají např. Ecova Baudolina anebo nedávno vydaný Rushdieho román *Čarodějka z Florencie*.

Je příznačné, že mottem románu se stal citát Marcela Prousta v *nesprávném* překladu. Pravdivost a realnost věcí pro Pamuka nehrají nijak zásadní roli a čtenář je hned na začátku varován, že lákavé interpretační strategie založené na rozkrývání intertextových odkazů či vsazování díla do různých kontextů mohou pobavit, ale zároveň hrozí být bludným kruhem.

Jako příklad lze uvést historické pozadí románu. Sedmnácté století, v němž Osmané prožívali poslední vzepětí své moci a zároveň se již projevoval jistý úpadek, svádí k pokusu postihnout autorův názor na staré Osmany, na dobu jejich slávy a především příčiny tohoto úpadku. Hodža je posedlý myšlenkou porozumět cizincům, touží se dostat do jejich hlav. A snaha o napodobení cizích vzorů je na jednom místě zmíněna jako příznak stagnace.

Minulost je v románu tedy na první pohled tematizována jako dekadentní doba odklonu od vlastních tradic. Toto čtení podporuje i symbolika hodin (a směřování času k nevyhnutelné katastrofě), množství nejrůznějších slavností, jež jsou zde spodobněny (především lovů), a neustále zdůrazňovaný původ Benátčana.

Pamuk však tyto možnosti čtení stále zpochybňuje. Pokud se někdo v knize odává zahálce, nejsou to Osmané, ale právě Benátčan. Popisované slavnosti nejsou svým vyzněním dekadentní, ale pouze radostné a v knize nalezneme celou řadu literárních citací nejen z domácích (tedy tureckých) zdrojů; např. věta „já jsem já“ a využití motivu dvojčat v někdy až bizarních souvislostech připomene Shakespearovy

komedie a odkazu na své dílo se dočká i Cervantes.

Východní žánry (pohádka a historický román) či spíše literární vnímání historie navíc odkazují ke kořenům lidské představivosti, pracují s mýtem, mytizací dějin a tradicí vůbec. Pamukovo jméno je přitom někdy uváděno v souvislosti s překlenováním hranic mezi Západem a Východem. Vyznění podobných poznámek je většinou takové, že v tureckém kontextu se jedná o cosi nového, nebo přinejmenším neobvyklého.

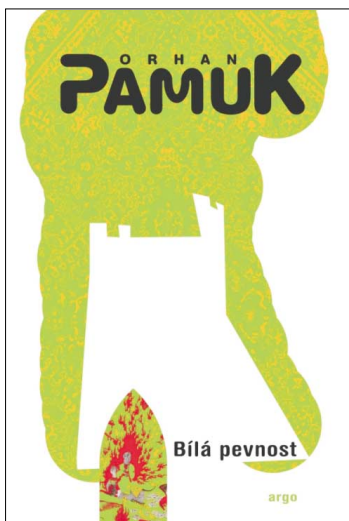
I zde však můžeme interpretovat *Bílou pevnost* jako ryze tradiční – odkážme přitom opět na dobu děje a pozadí osmanské říše. Jestliže Benátčan je v osmanském prostoru schopen bez problémů existovat a postupem času začíná o sultánových taženích přemýšlet jako o „našich“, a naopak Hodža odchází žít Benátčanův život do jeho domoviny, nelze nevpomenout, že Osmany je možné vnímat jako dědice Byzance – a tedy myšlenky univerzálního impéria, v jehož prostoru by docházelo ke vzájemnému obohacování kultur.

Bílá pevnost tedy nabízí mnoho interpretačních klíčů, jež chytře odkazují na tradiční modely literatury (žánry), myšlení (osmanská minulost) i moderního diskurzu (hledání intertextových odkazů). Zároveň si však zachovává přímocnost a svobodu žánrového vyprávění. Byla by škoda vnímat ji pouze jako hříčku, byť za tímto účelem dle autora vznikla. Potvrzuje se zde spíše skutečnost, že tradice a nekomplikovaná forma nemusí znamenat banální vyprávění.

Boris Hokr

Poprvé otištěno v Tvaru 16/2010

Orhan Pamuk: *Bílá pevnost*, Přeložil Petr Kučera, Argo: Praha 2010

Uživatel sv. Mikuláš žádá o konferenční videohovor!

Hoj, ty tajemný svátku. Pamatujete na Erbeny? Na všechny ty tradice? Co nám z nich zůstalo ve světě počítačů? A co nám z nich zůstane za pár let? Je zrovna Mikuláše, tak bychom mohli začít s ním. Jsme v obyčejné české rodině za pouhých pětadvacet let.

„Tati! Na Fejsu mi vyskočilo, že za deset minut mám očekávat konferenční videohovor. Nákej Miklosz! Tys to už přijal, co to jako je?“

„Jo, já to tu mám taky. Kdo je to? Má divný jméno.“

„To vám bude volat svatý Mikuláš, děti. Přejde se zeptat, jak jste byly celý rok hodné.“

„Mikuláš? Píše tu Miklosz. Jakej Miklosz?“

„Takhle jeho jméno vypadá od doby, co jsme svatého Mikuláše outsourcingovali do Maďarska, Oldřišku. Má tam levnější životní náklady a může hodným dětem nakoupit víc dárků.“

„Táto, to je divný. Mně to tu píše, že se zúčastní ještě nějaké Čert. Jakej jako Čert?“

„To je přece věrný společník Mikuláše. Chodí s ním, aby podaroval ty děti, které přes rok zlobily.“

„Jak jako zlobily? To mi chceš říct, že musím mluvit s nějakým podělaným čertem? To nás chceš jako vyděsit nebo co?“

„Važ slova, mladíku. To, že ti bude za měsíc osm, ještě neznamená, že můžeš mluvit jako dlužník!“

„Ale já taky nechci Čerta. Copak jsem zlobila?“

„No tak, Alenko, kdo má čisté svědomí, ten se bát rozhodně nemusí. Aha! Podívej! Další účastník! Anděli!“

„Jakej anděl zase? Tohle nemůžeš myslet vážně, tati. Copak jsem malej? A vůbec, musím sklídit úrodu a nemám čas na tvoje výmysly.“

„Předně máš projít výukové bludiště z přírodovědy. Koukal jsem, že jsi v patnácti procentech a paní učitelka už o tobě neposílá jiné zprávy než s červeným vykřičníkem! A dost už, Mikuláš už volá, pojďte do obýváku, přepneme si ho na velké 3D.“

„To bude pruda.“

„Já tě slyšel, mladej. Ať už jsi tu.“

„MIKLOSZ ZAHÁJIL KONFERENCEŇNÍ HOVOR“

„Dobrý večer, milé děti. Jsem svatý Mikuláš a přišel jsem zhodnotit vaše počínání za celý rok.“

„Tati, co to má na hlavě?“ „To je mitra, Alenko, církevní čepice, Mikuláš ji nosí odnepaměti.“

„Tak koho to tu máme. Podívám se do své čtečky hříchů. Ty budeš Alenka, a bude ti šest?“

„Sím ano.“

„Nu, vidím, že jsi pilná malá holčička. Čtu tady ale, že nechceš chodit včas do postýlky.“

„Já... Já už budu chodit spinkat brzo.“

„To doufám, to doufám, ale jinak tu čtu samou chválu. Je tu někdo, kdo by si s tebou chtěl promluvit, Alenko.“

„MIKLOSZ PŘIPOJIL UŽIVATELE ANDĚL“

„Dobrý večer, Alenko.“

„Dobrý večer, pane Anděli.“

„Jestlipak znáš nějakou básničku nebo písničku, kterou bys mně a svatému Mikuláši řekla?“

„Sím ano.“

„Tak hezky spusť.“

„Šla Nanyňka chatovat, chatovat, chatovat, aby jí měl někdo rád, rád, rád, někdo rád. Přihlásil se krásný pán, pán, pán, krásný pán, chtěl být taky milován, ano milován. Nanyňka se radovala, pozor ale nedávala na IP zabezpečení, což na síti dobré není. Zatímco si povídali, už jí účet vybírali. Proto, dívka, nechod sama, byt chceš býti milována, na nechráněnou seznamku a dej vždycky na mamku.“

„Krásně tě to paní učitelka ve virtuální prevenci naučila, Alenko. A jestlipak se podle toho budeš vždycky řídit?“

„Sím ano.“

„Já myslím, svatý Mikuláši, že jí to pozdní spaní můžeme protentokrát odpustit, co myslíš?“

„Myslím, že bysme ještě letos mohli, Anděli. Dobře, Alenko, až půjdeš do svého pokoje, najdeš tam od nás sladkou, ale nízkokalorickou a zdravou odměnu. A kohopak to tu ještě máme?“

„Oldík, sedm let. Pane Mikuláši.“

„Ale, ale, ale, co to tu nevidím? Oldík neplní domácí úkoly, protože tráví spoustu času na virtuálních vesmírných plantážích!“

„To není pravda! A je mi skoro osm. A jsem tam jen občas! To vám na mě nabonzoval táta tohle?“

„A čtu tu, že velmi odmlouváš. No, to by docela sedělo.“

„To není... Ale no tak. To máte od táty, určitě vám to všichni...“

„Mladíku! Tahle čtečka je připojena na centrální registr hříchů nezletilých! Každý tvůj prohřešek mi přijde do datové schránky, takže se z toho jen tak nevykrotíš! A už se ale začínám zlobit.“

„MIKLOSZ PŘIPOJIL UŽIVATELE ČERT“

„Blebleblebleble!“

„Tati, já se bojím.“

„Neboj se, Alenko.“

„Ježíš tati, co to je za zjeva? To je rychna, to je horší než bezdřáci z Národky! Tys zapnul i čichovej přenos! Co to je za smrad?“

„To je síra pekelná, Oldo. Tak to smrdí tam, kam tě čert odnese.“

„Jako jak odnese? Je to 3D projekce!“

„Blebleblebleble! Já ti dám projekci, ty smrádku!“

Trísk!!!

„Tati! Von tím... Co to je?“

„Řetěz, Oldo.“

„Řetězem, WTF, roztráskal stolec! To není možný!“

„Béééé, tati, já se strašně bojím!“

„Ty se neboj, Alenko, já jsem přece anděl a ochráním před peklem všechny hodné děti!“

„Přistíh půjde do tebe, šmejde!“

„To ho necháš, ať se mnou takhle mluví? Tati? Tati? Tak tati, řekni něco!“

„Nechám, má to ve smlouvě.“

„Tak ještě jednou. Plniš úkoly do školy?“

„Jo.“

„Blebleblebleble!“

„Skoro.“

Chrasti, chrasti, chrasti.

„Sakra, na co má ten pytel, táto?“

„Ten má na zlobivé děti, aby je mohl lépe odnést do pekla.“

„Co to na mě hraje za šaškárnu, nejsem malej. Jááá. To strašně bolí! To tak strašně bolí! Co to jee?“

„USB vidle, prevíte. Já tě naučím odmouvat svatému Mikulášovi!“

„Nech mě! Tati, řekni mu něco! Ať mě nechá! To přišerně bolí!“

„Míra bolesti je přesně podle předpisů EU, skrčku. Máš smůlu!“

„Nemohl byste přece jenom trochu... pane Čerte?“

„To teda nemohl, podepsal jste to. Na takový, jako je von, se dole v Maďarsku celý třesem. Napatlám mu zadnici feferonkou, von ho ten vzdor přejde, grázlika!“

„Ne, feferonkou ne! Tati! Já už budu hodnej! Já už se budu učít, přísahám!“

„Tak ty přísaháš? Píšou si to, Mikuláši, to máme křivopřísežnictví do budoucna! Z toho se pak už nevykrotíš!“

„Myslím to vážně! Hlavně už vypněte ty vidle! Já se chci opravu polepšit!“

„Takže budeš dělat úkoly? Blebleblebleble!“

„Budůůů!“

„Bééééé!“

„Neboj, Alenko.“

„A pařit na počítači místo učení budeš?“

„Néééé!“

„A co odmouvat, holomku? Odmouvat budeš?“

„Nikdy, už nikdy, slibuju!“

„Tak co, Mikuláši, mám ho ještě přismažit, nebo rovnou zabalit s sebou?“

„To ne, zabalit ne! Polepším se!“

„Já nevím, jak to tu všechno čtu v tom jeho rejstříku...“

„Mikuláši. Jako Anděl se za něj musím přimluvit. Kaje se. Slibuje, že se polepší.“

„Myslíš, Anděli?“

„Jo, poslouchejte ho! Má pravdu, chci se polepšit!“

„Já nevím. Tatínku, podle smlouvy ho za to všechno můžeme vzít k nám na východ. Tedy do pekla. Je to na vás. Zkusíte to s ním ještě rok?“

„Já bych to neriskoval, vašnosto, když vidím, co vám z něj vyrostlo... A my můžeme chodit jen jednou za rok. Byste se ho zbavil natotata.“

„Děkuju, pane čerte, ale přece jen je to můj syn.“

„Jste si jistě?“

„Jsem.“

„Dobře, Čerte, když se Anděl i tatínek přimlouvají, nech ho pro letošek jít.“

„Vyvázls, pacholku, ale pamatuj si, že jsme zažádali v Bruselu o výjimku. Maj nám to schválit do konce druhého kvartálu příštího roku. Pak z vidlí odmontujeme pojistky. A nejen z vidlí!“

„UŽIVATEL ČERT SE ODPOJIL“

„UŽIVATEL ČERT SE PŘIPOJIL“

„Jo! Blebleblebleble!“

„UŽIVATEL ČERT SE ODPOJIL“

„Tak, Oldo, slyšel jsi to. Poděkuj panu Mikulášovi.“

„Děkuju.“

„Máš zač, Oldíku, máš zač. Zamysli se nad sebou.“

„UŽIVATEL MIKLOSZ SE ODPOJIL“

„Vidíš to, Oldo, máš před sebou celý krásný rok, kdy se budeš moci polepšit. A ty se měj krásně, Alenko!“

„UŽIVATEL ANDĚL SE ODPOJIL“

„Tak, děti. To byl svatý Mikuláš. Alenko, honem se jdi podívat, co ti nechali v pokojí!“

„Sim ano.“

„A ty, Oldo, doufám, že sis z toho vzal ponaučení a půjdeš dodělat ten úkol.“

„Mumli mumli mumli.“

„Co jsi to říkal?“

„Sim ano.“

Richard Klíčnik

.....
Pokud snad máte hodnější děti, můžete je vzít do vynikající Cukrárny v Praze 4 - Libuši, a pokud to máte daleko, můžete si jejich výrobky objednat na adrese info@cukrarna-vyrobn.cz

Dobrůtky k nahlédnutí a více informací zde:

www.cukrarna-vyrobn.cz

CUKRÁRNA - VÝROBNA

Na Musilech 349/26, 142 00 Praha 4 Libuš

Časem s vědou - astro-fyzikální říjen

o velkých činech vědy a techniky

Už zhruba rok dalekohledem vyzbrojený Galileo působící toho času ve Florencii pokračuje v sérii převratných astronomických objevů a počátkem října 1610 objevuje fáze Venuše (o jejichž existenci byl podle vlastních slov už dávno přesvědčen). Po svém zvyku do veřejnosti napřed zjevuje zašifrovanou větou: „Matka lásek napodobuje Cynthii“ (Cynthia je jedno z jmen bohyně Měsíce). Tento objev kromě faktu, že Venuše nesvítí vlastním, nýbrž pouze odraženým světlem, potvrdil, že fázející Venuše musí obíhat kolem Slunce (naproti tomu nevyvracel Tychonovu domněnku, že Slunce i s ostatními planetami může obíhat kolem Země).

Vroce 1796 provádí anglický lékař Edward Jenner první vakcinaci, tedy vyvolání mírné infekce kravských neštovic (*vacca* je latinsky kráva) za účelem získání imunity proti obávaným pravým (černým) neštovicím.

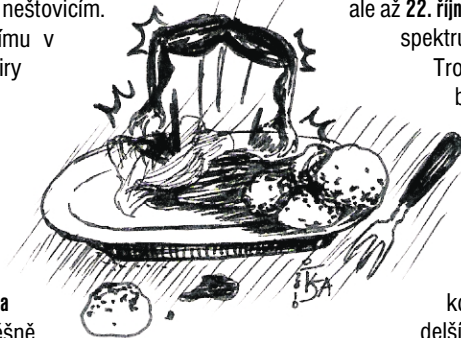
Oproti staršímu způsobu spočívajícímu v imunizaci organismu oslabenými viry pravých neštovic - tzv. variolizací (*variola* je latinsky název pravých neštovic) je vakcinace nesrovnatelně bezpečnější, neboť míra „oslabení“ virů při variolizaci byla tehdy v podstatě nezjistitelná. Roku 1799 je Jennerův způsob uznán a ještě téhož roku přichází do Čech. A během října 1800 dr. Jan Mayer poprvé u nás úspěšně očkuje (tříletého chlapce, látkou dopravenou z Brém na bavlněných vláknách). Za další rok se vakcinace stává jednou z činností pražské Všeobecné nemocnice. Roku 1801 zde bude očkováno 451 dětí, napřesrok víc než dvakrát tolik. Převzetí vakcinace tedy u nás proběhne tempem vskutku rekordním - vždyť teprve roku 1803 vznikne v Londýně očkovací společnost Jennerian Society!

Devátého října 1890 se pravděpodobně poprvé člověk odpoutává od země v létadle těžším vzduchu. Stalo se v zámeckém parku ve francouzském Armainvilliers a dokázal to Clément Ader ve svém netopýra připomínajícím kluzáku Éole poháněném patnáctikilowattovým parním strojem. „Let“ (sotva pár cm nad zemí) měřil okolo 50 m, na tak dlouho alespoň zmizely stopy kol letounu v písku. Později Ader pod patronací ministerstva války své pokusy opakoval s o něco lepším strojem i výsledky. Přihlížející vojenská komise však další vývoj prohlásila za neperspektivní.

Deset let po rozhodnutí o stavbě, necelé tři roky po otevření první části na Skalnaté pleso probíhá 21. října 1940 schvalovací jízda nejobtížnějšího, vrcholového úseku lanovky z Tatranské Lomnice na druhou nejvyšší horu Vysokých Tater Lomnický štít (2632 m). Lanovka o délce kolem 6 km překonává výškový rozdíl 1711 m. Jen stavba pomocné

lanovky na dopravu materiálu spolykala 87 tun dřeva, písku, cementu a železa - a to vše museli dělníci-horalé vynosit vzhůru na zádech (včetně třeba padesátikilové kovadliny)! Počasí na vrcholu pak dovolilo pracovat jen dva-tři měsíce v roce. Těžné lano bylo tak těžké, že během dopravy ho na některých slabších mostech museli přes ně převíjet! Na vrchol pak napřed vynesli únosně tenké lano, tím pak vytáhli silnější a ve třech takovýchto krocích nakonec dostali nahoru i to provozní. Stavba lomnické lanovky neměla tehdy na světě obdoby.

Vroce 1934 Walter Baade a Fritz Zwicky předpověděli, že zbytkem po výbuchu supernovy by mělo být těleso nepatrných rozměrů, zato závratně velké hustoty - neutronová hvězda. Ta by se mohla projevovat radiovým zářením. Radioastronomie se začala významněji rozvíjet po 2. světové válce, ale až 22. října 1960 se Allanu Sandagovi daří získat spektrum radiohvězdy 3C-48 v souhvězdí Trojúhelníka (ztotožněné později se slabou hvězdíčkou 16. velikosti). Nedaří se mu však přiřadit čáry prvkům... Ostatně kdo ví, jak má spektrum takové neutronové hvězdy vlastně vypadat? Až po třech letech a nad jinou radiohvězdou Maartenu Schmidtovi svitne: mohlo by jít o čáry vodíku, jen kdyby vlnové délky nebyly o šestinu delší! Pokud ale skutečně přísluší vodíku, musí se při takových posuvech zdroj záření od

nás vzdalovat obrovskou rychlostí (kupříkladu zmiňovaná 3C-48 asi 110 000 km/s). Z toho zase plyne, že od nás musí být značně daleko (asi 4 miliardy světelných roků)! A pokud takový zdroj i na tu dálku „spatřujeme“ jako hvězdu velikosti 16m, musí zářit nepředstavitelně intenzivně (mnohonásobně silněji než obří galaxie s biliony hvězd)! Leč dosti vykričníků, i taková je astronomie. Tyto zajímavé vesmírné objekty (dostanou jméno kvasary - kvazistelární radiové zdroje) získávají svoji energii pravděpodobně „hroucením“ hmoty účinkem vlastní extrémní gravitace (gravitačním kolapsem).

Už skoro sedm roků umí člověk létat povětřím v balonech. Některého čeká sláva, jiného smrt... 31. října 1790 tedy dochází k prvnímu vzletu lidí i v Čechách. Jsou jimi Francouz Jean Pierre Blanchard (ano, ten, který první přeletěl kanál La Manche) a samozřejmě Čech (byť notně poněmčený, jak v jeho kruzích bývalo tehdy zvykem) - védec, cestovatel a podnikatel hrabě Jáchym Šternberk, člen Královské české společnosti nauk. Montgolfiéra naplněná horkým vzduchem stoupá do výšky 1700 m... Během letu - místy jaksepatří krkolomného, neboť balon se několikrát dostal do prudkých větrných proudů - hrabě chladnokrevně provádí měření tlaku a teploty vzduchu. Posléze vzduchoplavci bez úhony přistávají na poli v Bubenči.

František Houdek

Časem s vědou - přírodovědný listopad

o velkých činech a lidech vědy

Prvního listopadu 1880 se v Berlíně narodil Alfred Lothar Wegener, geodet, geolog a geofyzik, jemuž byla práce v terénu stejně blízká jako kabinetní teoretizování. Osudem se mu stalo Grónsko. Napřed ho dvakrát přešel, pak jako už renomovaný profesor vedl výpravu k výzkumu jeho vnitrozemského ledu. Toho si užil věru dost, vždyť stanice Střed ledu, zřízená v nadmořské výšce 3 000 m uprostřed největšího ostrova na zeměkouli, byla vyhloubená v ledu tlustém zde 2 700 m; stanice sama zasahuje 14 m pod jeho povrch. Tři stateční v ní dokonce přezimují... Při dané kvótě paliva mají uvnitř okolo -10°C (venku je přitom až 65 pod nulou). Wegener mezi nimi není, vypravil se ještě před nástupem nejkrutější zimy k pobřeží. Nedošel. Uprostřed cesty - bylo to někdy koncem listopadu 1930 - zemřel na infarkt. Zůstala po něm řada cenných představ o vzniku, vývoji a makrosložení zemské kůry, zejména pak teorie kontinentálního driftu, ve zmodernizované podobě uznávaná dodnes.

Šestého listopadu 1780 si známý boloňský anatom Luigi Galvani všiml, že pitvané žabí stehýnko položené na plechové desce sebou cukne pokaždé, když se jeho nervů dotkne skalpelem (verzí onoho objevného nálezu koluje více). Přes deset let pak, „veden neuvěřitelnou horlivostí a touhou“, tento jev studuje, než v roce 1791 uveřejňuje vysvětlení: Může za to živočišná elektřina. „Kéž by tyto mé řádky podnítily nejprřednější učence, aby v mých pokusech pokračovali,“ doufá přitom... Stalo se. Po dalších téměř deseti letech fyzik Alessandro Volta zjistí, že ona nervy dráždící elektřina nevzniká fyziologickými procesy, nýbrž spojením dvou různých kovů, mezi nimiž se nachází vlhká, tedy vodivá látka (třeba právě živočišná tkáň). Takto vznikající proud Volta kavalírsky nazval galvanickým. K dosud známé statické elektřině (dávající výboj), získávané třením a skladované v leidských lahvích, tedy přibývá elektřina dynamická (tj. schopná dávat stálý proud). Galvanické články různých konstrukcí se stanou jediným zdrojem elektrického proudu na tři čtvrtiny 19. století. Pak se k nim přidají i průmyslově využitelné indukční generátory.

Po dvou nezdařených pokusech (před čtyřmi měsíci a včera - v obou případech se protrhl obal) a po nekonečném čekání na počasí konečně 11. 11. 1935 v 7.01 h mrazivého rána startuje z louky uprostřed skal Jižní Dakoty (USA) stratozat Explorer II. Loňských dramatických zkušenostech s vodíkovým E. I. obsahuje helium. Chce překonat výškový rekord staršího sourozence (18 475 m). Těsně po startu prudký porыв větru žene balon na blízký svah. Vzápětí velitel uvolňuje několik metrů zátěže. Olověné broky prší na hlavy zděšených přihlížejících... Ale to je už doopravdy poslední zádrhel. V

11.40 dosahují majoři A. Stevens a O. Anderson (oba sedlali i E. I) rekordní výšky 22 066 m. Země pod nimi je nahnědlá a zdánlivě bez života, obloha druhdy modrá přechází v hlubokou čern... „Hluboké ticho nás dohánělo téměř k šílenství... Sluneční světlo bylo oslnující. Nemohli jsme do něj pohlédnout... museli jsme vložit do okna filtr... Obal, před několika hodinami ještě protáhlý, se vyplnil v celém objemu 105 000 m³ plynem rozpínajících se stoupající výškou (helium bylo 8 500 mormálních m³)... Vytvořila se tak téměř ideální koule o průměru 58,5 m. Tkanina obalu byla průsvitná, takže jsme mohli pozorovat i jeho vnitřek...“ (Stevens). Půldruhé hodiny atmonauté pozorují, berou vzorky vzduchu, měří tlak, teplotu, vlhkost, záření sluneční i kosmické, radioaktivitu. Z vajíček banánových mušek (drosofil) se po návratu vylíhne znatelně víc mutantů než v pozemské kontrolní skupině... V 15.14 h, asi pět set metrů horizontálně od místa startu, balon přistává. Jeho výškový rekord vydrží skoro přesně 24 let. Pak už se člověk dostane výš jen v raketě.

Sedmnáctého listopadu 1970 z nedávno měkce přistavší sondy Luna 17 sjíždí první automatické měsíční vozidlo Lunochod 1. Možná si ho pamatujete z obrázků, možná dokonce i z reálu (bylo vystavováno v Praze) - sedmapůlmetráková osmikolová příšerka s nelehkým úkolem: Co nejlíp nahradit kosmonauty. Místo plánovaných tří měsíců bude fungovat 10,5 (až během jedenácté měsíční noci se „vybije“ radioizotopový zdroj energie). Za tu dobu urazí přes 10,5 km, pořídí na 200 panoramatických a 20 000 televizních snímků, provede 500 měření pevnosti a 25 měření složení měsíčního povrchu; kosmické záření (nestíněné atmosférou) měří průběžně.

Dvacátého listopadu 1960 je ve východní části parku Střemovka otevřeno Planetárium Praha. Tehdy to byla atrakce napříč generacemi, dnes slouží převážně školám; jeho program pro dospělé ale vůbec není k zahoezení.

Dvacátého listopadu 1980 poprvé vzlétlo letadlo Solar Challenger s motorem poháněným pouze sluneční energií. Zkonstruoval je americký tým vedený Paulem MacCreadym. O necelý rok později pak tato sofistikovaná ekologická hračka překoná i s pilotem vzdálenost něco přes 260 km od Paříže do anglického Kentu (přeletí tedy i kanál La Manche).

Sedmadvacátého listopadu 1885 se českému astronomovi Ladislavi Weinekovi, proslulému zejména ilustracemi měsíčního povrchu, na pražské hvězdárně v Klementinu (jejímž byl tehdy ředitelem) podařilo získat i obraz jiného druhu - jako vůbec první na světě dnes vyfotografoval meteor.

Nebojte se USA Vždyť je s vámi příručka pro potenciální emigranty!

...Čekárna na pohotovosti je plná lidí v každou denní i noční hodinu. Někteří sténají, někteří krvácejí a někteří jen ochable leží na židli a nejví známky života. Jasně, když přivezou bouračku nebo někoho v ohrožení života, dějí se věci jako v americkém seriálu. Jenže jestli jste při vědomí a více-méně držíte formu a tělní tekutiny, budete čekat. Obrňte se trpělivostí, je to na celé hodiny...

...Schválně se někdy zajděte mrknout do průchodu mezi zadními trakty domů. Pár kroků od hlavní ulice ruch města utichne a v sevření stěn vám divná akustika vrací lupání švábů pod podrážkami bot. Pokud v průzkumné expedici vytrváte, i když vás odér popelnic chytí za bránci, můžete s trochou štěstí v hromadách svinstva najít i nafouklou mrtvolu z minulého léta...

...Kolegyně z práce měla na návštěvě příbuzné ze Skotska. Měli žízeň, tak je poslala do kuchyně, ať přinesou z kredence sklenice. Hledali dlouho, ale ani s jejími detailními instrukcemi neuspěli. Vrátili se s tím, že tam nejsou sklenice na pití, jenom samé vázy...

Ale nebojte se. To jsou jenom skleničky na pití v zemi, kde je všechno velké. V Americe. Kterou na vlastní kůži okusil a okouší Martin Gilar, český chemik, který se rozhodl budovat si po roce 1996 svou kariéru v USA. V zemi, kde stále platí americký sen. V zemi, kde je všechno jinak, kde se na klacku nad ohněm místo špekáčků opéká žužu (marshmallow), v zemi, kde neexistují chodníky, v zemi, kde na vás na toaletě číhá vana bez kohoutků a záchodová mísa plná vody. Kde se pošťákům nechávají balíky v nezamčené poštovní schránce, kde se nechávají klíče v zapalování aut, kde vám dá každý přednost a kde si váží válečných veteránů i invalidů na vozíčku. Kde v evropských plavkách působil na pláži jako hošan a kde zbožňují děti. Kde se dá při soustavné snaze nakonec sehnat i poživatelny chléb (židovský) a kvalitní uzeniny. Kde dětská porce zmrzliny obsahuje tři deci smetanové pochoutky a normální porce litr. Kde jsou vlídne prodavačky a úctyhodní policajti. Kde na vás každou chvíli číhá nečekaný civilizační šok.

Tyto stovky drobných a zároveň důležitých postřehů vydával autor od roku 2006 na pokračování v časopise INTERKOM,

V Anglii je spolkaření dávnou tradicí, avšak teprve 28. 11. 1660 zakládá dvanáct významných přírodovědců (např. Robert Boyle) *Společnost pro experimentální filozofii*. Dva roky nato jí anglický král Karel II. (navrátilví se právě z exilu po pádu Olivera Cromwella) poskytne (ovšem toliko mravní) podporu a vznikne nejstarší učená společnost (akademie věd) novověku - londýnská Royal Society. O její nezávislosti svědčí třeba fakt, že zakládajícím členem byl i matematik John Wallis, exponovaný cromwelovec (vypracoval pro něho účinný šifrovací systém). Členy se později stanou např. Newton, Faraday, Darwin, Rutherford. Královská společnost dnes vydává nejstarší vědecký časopis světa (*The Philosophical Transactions*), dodnes je „součástí centrální nervové soustavy britské vědy“.

František Houdek

jenž je informačním servisem českého fandumu. Nyní tedy vyšly jako kniha o sedmadvaceti kapitolách, ve kterých se dovíte třeba jak se chovat v supermarketu, jak se dělá sýrový sendvič i jak si najít zaměstnání v Americe.

Tohoto průvodce Čecha americkými realiami jsem si s chutí přečetl hned z několika důvodů. Ameriku a Američany mám rád pro jejich naivitu i hrdost, a i proto, že nám třikrát přinesli svobodu. (I když to teď tady asi trochu zní jako propaganda Tea Party.) Stejně tak mám rád svou vlast a proto mne zaujal i pohled na naši kotlinku s přílehlými úvaly - a hlavně na jejich obyvatele - zpoza moře. Pohled člověka, který se seznámil s klady i záporů života v USA, ale stále zůstal Čechem. Kniha se kvůli svému faktografickému zaměření nevyhne statistikám, ale ty jsou předneseny velice záživně.

Gilar není totiž pouze chemikem a autorem bio/analyticko/chemických studií, ale i pravidelným účastníkem literární soutěže sci-fi povídek o Cenu Karla Čapka; některé jeho věci jsou si tak mohli přečíst i ve sbornících MLOK anebo ve zvěčnělé Ikarii. V této knižce se do rovnováhy dostalo jak analytické myšlení tak i barvitý jazyk, který s klasickým českým ironicky sřízavým humorem uvádí jednotlivé případy civilizačního šoku, jemuž je vystaven jak čerstvý emi(imi)grant, tak i držitel zelené (bleděružové) karty.

Dalším bonusem pro mne je, že naše dcera strávila rok na americké high school, takže mohu porovnávat její Kalifornii s Gilarovým Massachussets. Také jsem vychoval dvě děti, takže docela chápu autorovy rodičovské pocity, když mu synáček hrdě řekne při pohledu na pruhovanou a hvězdnatou vlajku: „Daddy, it 's our flag!“

Ty pruhy vás ostatně provázejí na každé stránce jako součást skvělého grafického zpracování. Nesmím zapomenout ani na výborné fotografie, doprovodující text. Ty uvnitř knihy jsou černobílé a jsou obdařeny i výmluvnými popisky. („I když doma mluvíte česky, vaše děti budou v See Worldu (Orlando, Florida) místo jéé vykřikovat wow! Nedá se s tím nic dělat.“) Barevné fotky na předádkách portréty Gilarovy kolegy, kamarády i rodinu a jsou sejmuté s profesionální bezprostředností.

Není třeba bát se Ameriky, ani knížky o ní. Výsledek terapeutického psaní fanouška a autora sci-fi nám předvádí realistický pohled na zemi, která jako by někdy neležela pouze na jiném kontinentu, ale snad na jiné planetě. S ohledem na to, že se blíží Xmas a Santa Klaus se svým sobím spřežením, je pro mne o tajuplném dárku pod stromečkem rozhodnuto.

Mimochodem, Martin Gilar objevil možnou příčinu českého ateismu: Každé dítě se jednou doví, že Ježíšek není. Kdežto v Americe mohou její děti ztratit pouze víru v Santa Klause...

Jan Kovanec

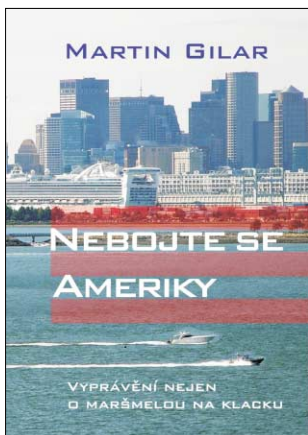
Martin Gilar: Nebojte se Ameriky (Vyprávění nejen o maršmelou na klacku), editor: Zdeněk Rampas, fotografie: Martin Gilar, Renata Gilarová, Dominik Gilar a přátelé, vydalo nakladatelství Jalna, Praha 2010, 232 stran, 270 Kč, pevná vazba.

Martin Gilar

Nebojte se Ameriky

Vyprávění nejen o maršmelou na klacku

Pokud patříte k těm, kteří v uplynulých letech Interkomem začínali číst na stránkách Civilizačního šoku, přečtěte si následující anotaci, protože i tu napsal Martin. A pokud nevíte, co nadělit blízkým, vězte, že Martinova kniha je již na trhu. Textem se příliš neliší od toho co znáte z Interkomu, ale obsahuje řadu fotografií s gilarovky vtipnými popiskami a už kvůli nim a také pro pohodlí mít Celou Gilarovu Ameriku pohromadě stojí zato si knihu pořídit.

Co se stane, když si jednoho dne sbalíte kufr a své vzdělání a přestěhujete se do USA? Jak se vypořádat s novými nástrahami života, jak si najít práci, jak se opéká na klacku maršmelou místo špekáčku a jak lze vychovávat děti po česku, zatímco salutují "své" vlajce s hvězdami a pruhy? Autor na tyto otázky odpovídá se špetkou ironie a pořádnou dávkou humoru.

Kniha popisuje klady a zápory osobního a profesního života v USA a Čechách, výhody a nevýhody amerických stejků a dršťkové polévky, uvádí na pravou míru mýty o rychlé výuce angličtiny praxí a dokumentuje záluždnosti amerických záchodků. Čtenář získá představu o tom, co ho v USA překvapí okamžitě a co až po letech pobytu. A také odpoví na otázky, co je lepší: střídmá, či obrovská porce zmrzliny? Oceán a jachting, nebo houbaření a vandrování po lesích? Národní hrdost, nebo kariéra v USA? Průměrná americká universita, nebo prestižní ústav AV ČR? Koho historie oznamuje lépe: prezidenta Klause, nebo Bushe? Je lepší být velmocí s válkou v Iráku na krku, nebo malým státem, pohlavkovaným ze všech stran? Dozvíte se i to, co přistěhovalci z Čech bude v Americe chybět: chodníky, Jára Cimrman, pивní pěna, smysl pro ironii a kupodivu české zdravotnictví. Kniha je provázená bohatou fotografickou dokumentací a mnoha tipy pro turisty či potenciální imigranty. Zvažování nad zisky a ztrátami návratu na rodnou hroudu zavřší odhalení, kdo bude příští americký prezident.

Nebojte se Ameriky, Vyprávění nejen o maršmelou na klacku, Martin Gilar, Jalna 2010, 232 stran, bohatý fotografický doprovod, vazba knižní, prodejní cena: 270,- Kč.

Distribuce: Kosmas, s. r. o.; www.kosmas.cz nebo Interkom s fanouškovskou slevou

Křest čtyř klíčů

Křest mé nové knihy proběhl celkem klidně a snad i důstojně. Akorát na začátku mi pošramotil sebevědomí redaktor rádia, který si mě odchytil v okamžiku vrcholících příprav, takže jsem se vůbec nedokázala na jeho otázky soustředit. Nejprve to vypadalo, že bude chtít převyprávět děj knihy, což jsem odmítla (chyba!), pak mě dotlačil k debatě o filozofické fantasy a zda je to vůbec možné (druhá chyba), načež se rozhovor svezl ke kritice překladové fantasy literatury (poslední chyba). Ještě že šlo o rádio, které stejně nikdo neposlouchá.

Dál už program proběhl bez chybičky, četly se ukázky proložené hudbou, nakonec proběhl samotný obřad a románu bylo slovy „ať si tě čtenáři zamilují, knihkupci šanují a ať nad tebou čaroděj Yahwar bdí a doprovází tě na cestě k úspěchu“ uděleno pozhěnnání z úst zástupce vydavatele, neboť pozvaný mág z Prahy kvůli vánici nedorazil.

Pokud by někoho zajímalo víc, může se mrknout na www.spks.info.

Legrační na tom všem je, že když jsem poslouchala čtené ukázky ze své knihy, tak jsem si uvědomila, že už takhle dneška vůbec nepišu a že je to opravdu jen Čtyři klíče REVIVAL.

Za to, že příběh znovu obživl, vděčím především Zdeňku Rampasovi. Takže díky. I kdyby to měl být život jepičí.

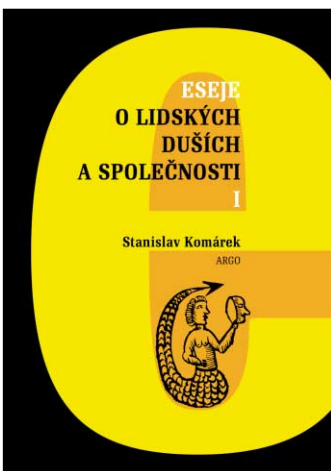
Zuzana Hloušková

NON FICTION

Stanislav Komárek

Eseje o lidských duších a společnosti

Krátké kapitoly, ze kterých se kniha skládá, vycházely v letech 1988 až 1993, první z nich vznikaly ještě v době autorova exilu ve Vídni. Po návratu v roce 1990 přednáší S. K. na Fa-

kultě humanitních studií a Katedře filosofie a dějin přírodních věd PF UK, a i když s ním nemusíme v lecčem souhlasit (je například jedním z mála portmanovců mezi současnými přírodovědci), o to zajímavější a hlavně provokativnější mohou jeho přednášky být. Jistou představu si o tom můžete udělat i při četbě esejů o lidských duších a společnosti.

Argo 2010, 208 stran, 259 Kč

Lunární cyklus v současnosti

Úvod

V této doplňující kapitole své práce o díle Ondřeje Neffa (s přihlédnutím k Arkadskému cyklu) se budu věnovat specifickým aspektům posledních textů tohoto spisovatele.

Z hlubšího rozboru je zřejmé, že Neff neprochází žádnou tvůrčí krizí a mnohá jeho díla mají stále kvalitu, která se v české porevoluční SF jen tak nevidí. Navzdory některým kritikám, jež tvrdí, že je Neff autorem minulosti, autorem, jehož nejlepší díla vznikala na konci osmdesátých let, se zde odvážím prostřednictvím několika postřehů poukázat na značnou krátkozrakost takových tvrzení.

V rámci této práce se vrátím k některým charakteristikám cyklu, které jsem v předchozí analýze vynechal nebo se jim nevěnoval dostatečně. Tyto charakteristiky budu dokumentovat na textových ukázkách z posledních dvou děl Arkadského cyklu. Tedy děl, jimiž jsem se v předchozím rozboru nemohl zabývat.

Prostřednictvím povídky *Prázdniny v mezisvětě* se podívám blíže na mnou zatím neprozkoumanou žánrovou specifikaci cyklu – detektivku. V souvislosti s románem *Hvězda mého života* se vzápětí ještě jednou vrátím k vedlejším postavám a zhodnotím, jak s nimi autor pracuje a jakou roli hrají v tomto příběhu i v celé sérii. V závěru pak nastíním onen zmíněný posun a s tím spojené pozitivní i negativní znaky současné Neffovy tvorby. Nejprve si ale shrňme autorovu bibliografii posledních dvou let.

Současná tvorba Ondřeje Neffa

Také nejnovější tvorba Ondřeje Neffa se vyznačuje více či méně zdařilým spojením zaběhnutých postupů. Tedy prvků akce, humoru a myšlenkových vsuvek. V poslední době se autor potýká s tvrdou kritikou některých povídek a také přepisů kultovních románů Julese Vernea. Nejen v nich mu jsou vytýkány silné tendence k brakovosti a přílišný důraz na akční složku. Jakými díly tedy autor doplnil svou produkci v posledních dvou letech?

V předchozích kapitolách práce jsem stručně vyjmenoval a charakterizoval díla autora až po rok 2008, konkrétně po román *20 000 mil pod mořem*. Nyní je čas přidat do mozaiky mého pozorování další střípky. Zdá se, že Neff je stále plodnějším autorem. Zatímco v průběhu devadesátých let a na počátku nového tisíciletí publikoval beletristické texty jen velmi nepravdělně, v posledních dvou letech spatřila světlo světa celá řada především delších textů. I to může být jeden z důkazů toho, že Neff ve svém tvůrčím profilování ustupuje od kratších textů a je schopen věnovat dostatečnou pozornost těm delším. Tedy že vývoj jeho tvůrčí práce směřuje od povídky k románu.

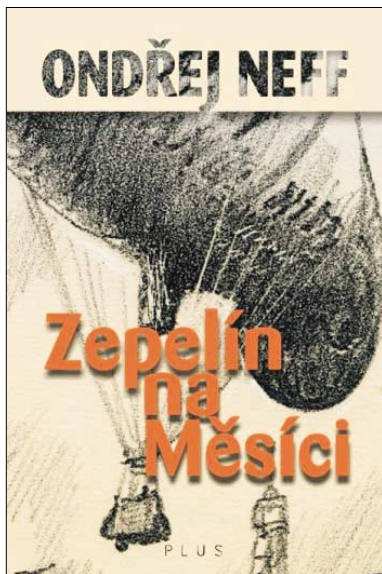
V následujícím výčtu budu jako u předchozí analýzy postupovat chronologicky.

Pro začátek je nutné se ještě jednou vrátit do roku 2008. Ve stejném roce, jako vyšlo převyprávění románu *20 000 mil pod mořem*, vychází autorovi i další verneovka v novém kabátu. Tentokrát jde o slavný dobrodružný příběh *Patnáctiletý kapitán* o dlouhé a dobrodružné pouti jednoho plavčíka americké velrybářské lodi. Ve snaze přiblížit více než 130letý román současnému mladému čtenáři přistoupil autor ke značnému přepracování původního příběhu. Především to a také fakt, že Neff značně přidal na akčních pasážích, bylo důvodem pro rozpačitou a mnohdy až nenávistnou kritiku díla. Neffovo zaujetí pro tvorbu Julese Vernea to však neoslabilo. S vydáváním přepisů pokračoval Neff hned v dalším roce. Ještě předtím ale přispěl do povídkového souboru ze světa Agent JFK: *Svůj svět si musíme zasloužit* (2008), a to hříčkou *Hawkův vzkaz*.

V roce 2009 vychází nová převyprávění verneových románů *Pět neděl v balonu* a *Tajuplný ostrov*. Prvně zmíněný román pojednává o dobrodružství vynálezce doktora Fergussona. Ten ve svém balonu podniká několikátýdenní cestu nad africkým kontinentem. Druhý román je dobrodružným příběhem o skupině trosečníků na ostrově plném záhad a tajemství. Přestože je původní román řazen mezi nejlépe čitelná díla JV, i zde Neff text značně zkrátil a popisnost nahradil větším důrazem na akčnost a spád děje.

V roce 2009 se Neff rozhodl proniknout do světa hororu, kam zatím jen letmo nahlédl některými povídkami (viz. *Pravda o pekle* z roku 2003) nebo částečně i svým románem *Tma* (1998). Autor tak vydává hororový román s humoristickým nádechem *Celebrity*. Ironicky a přece hororově zde autor rozehrává hru se známými filmovými jmény našeho světa a svým pojetím cílí na širokou škálu otázek včetně zprostředkovaného poznání, manipulace a úlohy populární kultury v našich životech. Román je téměř bez vědeckofantastických prvků a lze tedy mluvit spíše o hororově-mystickém dramatu s prvky černého humoru a společenské satiry. Jedním z mála SF prvků, kterým Neff nenápadně propojuje vývoj soudobých technologií s technologiemi Arkadského cyklu, je tzv. „iluzin“, tedy komplexní zábavní platforma, která dokáže přenášet emoce a se kterou jsme se mohli setkat nejvíce na stránkách románu *Rock mého života* (2006). V *Celebritách* Neff popisuje zrod této moderní technologie.

Posledním vydaným textem v tomto roce byla povídka *Že by chybka*, kterou Neff publikoval ve sborníku editora Vlado Říši *Roboti a lidi*. Povídka je opět spíše anekdotou. Tentokrát o církvi a umělé inteligenci.

Rok 2010 byl ve znamení velkého návratu k Arkadskému cyklu. Neff totiž do série přispívá další povídkou a novým románem, který zaplní důležitou mezeru v životě Jakuba Nedomého po jeho příchodu na Lunu.

Zmíněnou kratší prací je povídka s názvem **Prázdniny v mezisvětě** (vyšla ve sbírce *Hvězdy české sci-fi*). Jde o poměrně dlouhý detektivní příběh, ve kterém se opět setkáme se všemi hrdiny Neffova Arkadského cyklu. Ti se tentokrát musí vypořádat s tajnou organizací, obviněním z vraždy a čtenáři v ní zavítají na samé dno Arkádie. Po povídkách z posledních let, které byly mnohdy přijímány s rozpaky, Neff znovu ukazuje, že má čtenářům stále co nabídnout a že to nejkvalitnější z jeho tvorby lze najít právě v Arkadském cyklu.

Nedlouho po této povídce vychází očekávaný román z měsíčního prostředí **Hvězda mého života**. Jeho děj je řazen mezi první a druhou část *Měsíce mého života* (1988) a Neff v něm zaplňuje ono důležité bílé místo v životě hlavního hrdiny Jakuba Nedomého, když popisuje všechno od okamžiku, kdy se Nedomý dostává poprvé do Arkádie, přes příchod všech známých postav (Dědek Čuchák, Mantella, doktor Kurz) až po vysvětlení původu Su z rodiny Wang-li. Román se tak stává dalším důležitým pilířem Arkadského cyklu, v němž se však Neff nezaměřuje tentokrát ani tak na Arkádii samotnou, jako spíš na vedlejší postavy.

Neff neustává ani ve své snaze popularizovat dílo Julese Vernea. V roce 2010 tak světlo světa spatřily dva nové přeписy. Jde o známé texty **Nový hrabě Monte Christo** a **Dva roky prázdnin**. Oběma románům Neff, podobně jako u předchozích přeписů, dodal větší akčnost, méně logických lapsů a méně popisů prostředí.

Z publikací, které nespádají do šablony beletrie, je nutné zmínit společný projekt Ivo Fencla a Ondřeje Neffa s názvem **Královská zábava**. Kniha vyšla taktéž v roce 2010 a jde o řadu interview na téma soukromého, veřejného, literárního i neliterárního života Ondřeje Neffa.

Navzdory prohlášení na oslavě svých 65 narozenin Ondřej Neff se sci-fi nekončí. Naopak. Už nyní je jasné, že ho čeká ještě mnoho práce. A to i na Arkadském cyklu. Tou nejbližší metou je rok 2012, kdy má vyjít další román z lunární série s názvem *Ultimus*.

Autor a jeho Arkádie dnes

V následujícím textu bych se rád věnoval posledním dvěma dílům zapadajícím do tzv. Arkadského cyklu. Tedy do série, kterou autor doplňuje o nové texty už od roku 1988, kdy to s *Měsícem mého života* všechno začalo. Je zřejmé, že nové texty *Prázdniny v mezisvětě* a *Hvězda mého života* vykazují veškeré tvůrčí tendence tak, jak jsem je naznačil dříve. Hlavní

teze zůstává stejná: Autor ve svých nejzdařilejších textech postupně směřuje od kratších prací k těm delším. Ta nejkvalitnější díla jsou komplexní kompozice detektivní zápletky, akce, myšlenkových glos a humoru.

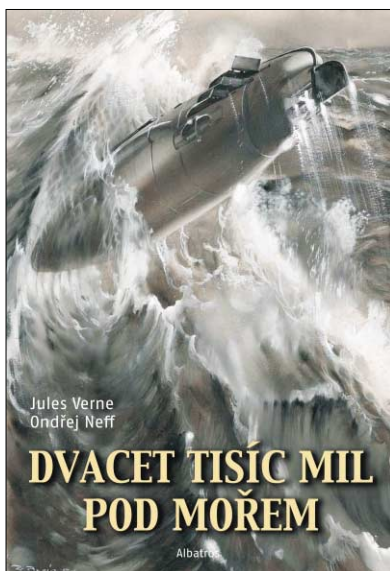
Prvním důkazem, který takovou hypotézu podpoří, je samotný rozsah obou textů. *Hvězda mého života* je románem na více než 360 stránek, což je po *Rocku mého života* další dlouhý román cyklu. Povídka *Prázdniny v mezisvětě* také nepatří mezi krátké prózy. Jde spíše o novelu, která svým rozsahem přesahuje 100 stran. Je tedy zřejmé, že autor má dostatek invence a prostředí Arkádie a Luny mu poskytuje tolik možností, že si k jeho zpracování bere stále větší prostor. (Pro připomenutí – první dílo z Arkadského cyklu – *Měsíc mého života* byl souborem čtyř novel, které dohromady zabraly něco přes 200 stran textu, prvním rozsáhlejším textem z Arkádie byl *Reparátor* z roku 1997).

Stejně tak hodnocení kvality Neffových děl se v průběhu času mění. Zatímco na počátku autorovy tvorby byly soubodou i dnešní kritikou nejlépe hodnoceny Neffovy kratší texty (především povídky ve sbírkách *Zepelín na měsíci* a *Vejde naruby*), dnes je situace jiná a mezi nejlépe přijatá současná díla patří delší práce (oba poslední arkadské romány, Tušení podrazu, Celebrity atd.).

Detektivní Prázdniny v mezisvětě

Již dříve jsem uvedl, že Neffův cyklus patří do kategorie hard SF. Je však nutné k tomu dodat, že jde o SF s detektivními prvky. Přičemž detektivní zápletky často zcela určuje podobu a spád vyprávění. Možnosti detektivního příběhu dávají autorovi prostor pro dějové zvraty s vysvětlením až v závěru textu. Neff umí vystavět příběh a velmi volně používaná detektivní osnova mu v tom pomáhá. Bohužel v některých případech Neff (kvůli ledabylému zacházení s principy detektivní prózy) zcela popře detektivní zápletku, ke které se sám přihlásil. (Například v případech, kdy řeší důležitý posun děje způsobem „Deus ex machina“.)

Do žánru detektivky zčásti patří i poslední povídka z cyklu *Prázdniny v mezisvětě*. Společně s Kubou Nedomým a jeho obvyklými přáteli jsme svědky pátrání po kořenech podivného spolku zlodějů energie a jejich záměrů. Do dění jsme přitom vtaženi tradičním motivem návštěvy konkrétní osoby v jejich starožitnickém krámku. V tom okamžiku má Neff volný prostor pro odstartování své obvyklé narace s již tradiční strukturou. Jakub Nedomý tentokrát nezachraňuje sebe, ale svou celoživotní lásku Su Wang-li, které hrozí obvinění z vraždy známé výstřední osobnosti. Pro odhalení pravdy se hlavní hrdina vydá na samé dno habitatu Arkádie, mezi ty, kteří v prostředí odpadní jímky celého města nelegálně těží energii. Jak už to ale u Ne-

ffa bývá, nic není tak jednoduché, jak se zdá, a za vším se skrývá něco mnohem většího.

Povídka *Prázdniny v mezisvětě* je klasickým příspěvkem do cyklu. Neff v ní přichází s mustrem trochu nepřehledného detektivního příběhu, jehož nitky se v závěru spojí a vytvoří dojem z uceleného a promyšleného textu. I v tom se povídka podobá jiným detektivním příběhům série. (Vzpomeňme na celou řadu předchozích děl v čele s románem *Rock mého života* nebo povídkou *Lunární potápěč*.⁶⁹)

Neffovo detektivní vyprávění není samozřejmě detektivní v klasickém slova smyslu. Lze na něj aplikovat jen velmi málo klasických pravidel detektivních příběhů⁷⁰ nebo klasická detektivní schémata (s několika výjimkami). To ví i sám autor, který toto detektivní – nedetektivní pojetí prostřednictvím svých hrdinů glosuje:

„Netvrdím, že to upletli sparkaři.“

„Kdo tedy?“

„No to by měl Kuba zjistit,“ mínil Dědek Čuchák.

„Kam mě to cpeš? Copak jsi mi sám tolikrát neřikal, abych si nehrál na detektiva?“

„Říkal,“ přikývl, „a mohl bych ti citovat přesně, kdy to bylo a proč to bylo. Jenže nikdy se nestalo, že by Su byla ve vězení, zatčena kvůli podezření z vraždy prvního stupně.“⁷¹

Neffovy detektivní zápletky nejsou výrazné nebo neotřele originální. Většinou se jedná o organizaci, jednotlivce nebo umělo inteligenci v pozadí, která chce různými způsoby zkomplicovat nebo dokonce úplně přerušit život hlavních hrdinů. Ti se následně prostřednictvím pátrání posunují po ose příběhu k odkrytí celé záležitosti. Příběh sám o sobě je sice výrazný, ale díky mnoha dějovým zvratům, častým popisům prostředí a hlavně vnitřním monologům hlavní postavy není někdy lehké se v něm zorientovat.

Detektivní zápletky vinoucí se jako červená nit příběhem není nutně postavena na konkrétním zločinu, ale spíše vychází z touhy hlavní postavy odhalovat tajemství, přicházet věcem na kloub. (Nicméně v povídce *Prázdniny v mezisvětě* nakonec jde o pátrání po pachatelích vraždy.) Jak jsem již zmínil, jde obvykle o potřebu dostat se z nějaké nepříjemné situace, popřípadě odhalit, kdo za tou nepříjemnou situací stojí. Proč tedy mluvit o detektivních příbězích, když mají s klasickou detektiv-

kou tak málo společného? Je zde několik prvků, které k tomuto žánru odkazují:

Neff často používá typické schéma detektiv – klient. V tomto případě samozřejmě nejde o typického detektiva a klienta, ale spíše o vztah zvědavý starožitník – movitý zákazník s problémem nebo nabídkou. Tento způsob nastartování příběhu byl použit nejen v *Prázdninách v mezisvětě* (mrs. Fryf), ale i v *Lunárním potápěči* (Pepe Barrymore), *Rocku mého života* (Mantella), povídce *Hlídka 2* (Ralf) a dalších textech. Děj přitom Neff často začíná popisem zevnějšíku „klienta“. To je opět poměrně typické například pro detektivky americké drsné školy:

Věku byla více méně stejně neurčitěho jako já. Tušil jsem, že se narodila někde na Plesnivce. Neptal jsem se. Není to slušné vyptávat se na trapnosti, tím spíš, že šlo o zákazníka. Už zdaleky signalizovala sympatie ke stylu technoetno neboli tetno. Vlasy měla impregnované polymerem, který je narovnal a spojil po pěti kusech. Nemusím se snad zmiňovat o tom, že kšticke měla ocelově šedou barvu.⁷²

Dalším znakem detektivních příběhů je dvojice detektivů. Jeden z nich je zpravidla géniem v dedukci a tím, kdo zápletku řeší. Ten druhý (a v tomto případě vypravěč) je jakýmsi asistentem. Tím pomalejším v logickém úsudku, ale hlavním aktérem akčních pasáží. Tím, kdo klade otázky.⁷³ Oním detektivem, géniem, který odhaluje příběh, je zde přítel hlavního hrdiny Dědek Čuchák. Díky zabudovaným technologiím působí v ději jako vševědoucí berlička.

„Jste blázen,“ řekl Krischke a olízl si vyschlé rty.
„Dobře víte, že mluvím pravdu. Už byste byl mrtvý a spolu s vámi všichni ostatní, kdyby nebylo pana Nedomého. Vděčíte mu za záchranu mezisvěta, Krischke.“

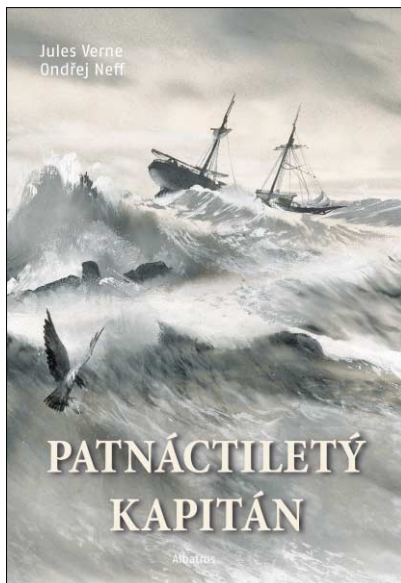
„Poděkoval jsem mu.“

„Poděkoval a poslal Artura, aby ho zabil na čelbě.“

„Já ne!“

„Nebudte směšný, Krischke,“ řekl Dědek Čuchák po komlinku. „Dobře víte, že vím. A když víte, že vím, nehádejte se.“⁷⁴

Bohužel to lze brát i jako slabinu Neffových příběhů. Podobnými berličkami si autor vypomáhá možná až příliš často. Také v povídce *Prázdniny v mezisvětě* byl Dědek Čuchák hlavní

69 In.: KUDLÁČ, K.K.Antonín, NĚMEC, Tomáš: *Orbitální šerloci*. Mladá Fronta. Praha, 2006. 416 s. ISBN: 8020414886.

70 Viz. například ŠKVORECKÝ, Josef: *Nápady čtenáře detektivek*. Olomouc: MTZ 1988. 348 s. ISBN: 0-946352-53-4.

71 NEFF, Ondřej: *Prázdniny v mezisvětě*. In.: ed. JIREŠ, Ondřej: *Hvězdy české sci-fi*. Praha: Argo 2010. s. 55.

72 Tamtéž. s. 9.

73 Jde tedy o klasické schéma Sherlock – Watson.

74 NEFF, Ondřej: *Prázdniny v mezisvětě*. In.: ed. JIREŠ, Ondřej: *Hvězdy české sci-fi*. Praha: Argo 2010. s. 92.

postavou, co se týká posunu děje a náhlých dějových zvratů (zpravidla těch k lepšímu).

Detektivní úvod a dvojice detektivů však nejsou jediné typické znaky detektivky v Arkadském cyklu. Při pozorné četbě zjistíme, že Neff si dává pozor i na základní pravidlo detektivních příběhů. Totiž, že pachatelem (v tomto případě tím, kdo stojí v pozadí všeho) musí být nakonec někdo, koho už čtenáři alespoň trochu znají.

Postavy v románu Hvězda mého života

V románu *Hvězda mého života* se prostřednictvím vyprávění hlavního hrdiny vracíme do doby, kdy mu vypršel kontrakt u těžební společnosti a on se ocitl už navždy na Měsíci. Vyprávění provede čtenáře krušnými začátky v habitatu Arkádie, prvním setkáním s budoucími ústředními postavami celého cyklu a založením starožitnického krámků. Celým příběhem jde sna- ha přijít na kloub záměrům záhadných mafiánských organizací, které ovládají podsvětí Arkádie, což je typický motiv pro řadu příběhů cyklu.

Také *Hvězda mého života* je především dobrodružně-akčním textem. Důraz na prostředí už není tak výrazný. V popředí jsou tentokrát postavy a vykreslování vztahů mezi nimi. Díky tomu román nepůsobí tak svižně jako například *Prázdniny v mezisvětě*, ale na druhou stranu není tak nepřehledný, jako bylo vytykáno *Rocku mého života*. A jak se tedy Neff staví k vedlejším postavám? Jak s nimi zachází? Tak především i v tomto románu jsou všechny postavy nahlíženy štiplavě nekompromisním okem hlavního hrdiny Jakuba Nedomého. Tento unikátní literární typ je postavou, která až švejkovsky poetickým způsobem proplouvá děním, které kolem něj utváří právě vedlejší postavy.

Největší prostor dostává v druhé polovině románu postava přítelkyně hlavního hrdiny Su Wang-li. Je zjevné, že při vykreslování vztahu obou postav Neff vychází z reálného života, a proto se mu daří popisovat vznikající vztah uvěřitelným způsobem a především zcela v souladu s povahovými rysy svého hrdiny:

„Je hodně důvodů, proč jsem to neudělal, a ten hlavní je, že to nedovedu. Nějak mi to připadá divné, snad dokonce hloupé. Když bych děvčeti řekl, že ji mám rád, měla by okamžitě odpovědět, no a co, mám blít krev? Jako kdybych ji harpunoval, zarazil do ní hrot se špičkami na druhou stranu, aby nešel vytáhnout, jako bych si jí přivlastňoval.“⁷⁵

Neff také ukazuje další stabilní prvek v jeho dílech, a to je naprostá racionalizace všeho, co by snad mohlo mít romantický nebo idealistický náboj. Jakýsi skepticismus a zpochybňování ideálů běžných v naší současné společnosti v kombinaci s použitím ironického jazyka je silný nástroj Neffova vyjadřovacího talentu. V tomto případě jde o nahlížení postav tímto racionálním pohledem:

„Co by se stalo, kdybich to svoje „mám tě rád“, zakřučel ještě jednou, už v klidu? Buď by mi řekla „dej si vodpal, gumo“, nebo něco čínsky zdvořilejšího, jako třeba „odvaž v raním vánku, snítka“ a mě by to žralo, anebo by odpověděla něco ve smyslu „mé srdce plane jako hořák autogenu“ a to by mě nežralo, jenže bych jí tím zkomplikoval návrat na Zemi.“⁷⁶

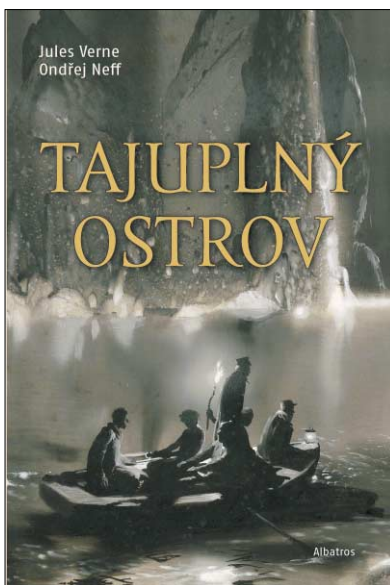
Druhou důležitou postavou celého cyklu je Dědek Čuchák alias Kazimír Prus. Ve *Hvězdě mého života* se dozvídáme, jakým způsobem se obě dvě postavy seznámily a proč vlastně Dědek Čuchák vypadá jako Frankensteinovo monstrum. Hned od začátku je přitom tato postava koncipována jako vševědoucí rádek. Možná Doylův Sherlock Holmes nebo ještě lépe Poeův Dupin – osobnost s vynikající schopností dedukce. Ta ovšem tentokrát nevychází z neuvěřitelného intelektu postavy, ale spíše z technologického vybavení, které v sobě nosí (přístup do sítě po celé Arkádii, možnost manipulovat s umělou inteligencí atd.).

*„Co je tohle proboha za klauna?“
„Hu,“ řekl klaun překvapeně.
„To je nějaký Dědek Čuchák,“ poznamenala.*

V tu chvíli mi brkly nervy a začal jsem se smát, až mi tekly slzy z očí, a nakazil jsem Mantellu a ten se taky smál a Dědek Čuchák do toho řval:

*„Já nejsem žádné Dědek Čuchák, já jsem Kazimír Prus!“
„Jseš Dědek Čuchák a tohle ti zůstane na furt!“ ječel jsem ve smíchu a Dědek Čuchák nadával a já se smál ještě víc a v tu chvíli to pod námi blaflo.“⁷⁷*

Bohužel možná až příliš často se autor spoléhá na prvek vševědouceho kyborga. Děj je tak často posouván bez ohledu na čtenáře pouze pomocí schopností této postavy, které se objevují nahodile, tak jak je právě potřeba. Takové dějové zvraty pak působí efektem „králíka vytaženého z klobouku“ a jsou silně v kontrastu s detektivní povahou textů (tedy s faktem, že by měl mít čtenář teoretickou možnost sám přijít na dané souvis-

75 NEFF, Ondřej: *Hvězda mého života*. Praha: Plus 2010. s. 332.

76 Tamtéž.

77 NEFF, Ondřej: *Hvězda mého života*. Praha: Plus 2010. s. 209-210.

losti). Paradoxně je to ovšem problém jiných textů, než je *Hvězda mého života*. Příběh tohoto románu totiž není ani tolik detektivkou jako klasickým dobrodružným vyprávěním. A v tom si Neff čas od času nějakého toho králíka dovolit může.

Dalšími postavami románu a celého cyklu jsou policista Luigi Mantella a doktor Kurz. Oba dva hrají výraznou roli především v první části textu, kdy jim Neff našel to správné místo v životě Jakuba Nedomého. Mistrným způsobem zde autor dokázal využít kontrastních povah těchto postav a dát jim zřetelné a nezaměnitelné rysy. Nutno však říci, že Neff pouze využil zázemí, které postavám nadělil v předchozích textech, a vhodně ho rozšířil. A síla románu *Hvězda mého života* je právě v tomto rozšíření. Postavy – trochu namyšlený a cholerický doktor Kurz i vypočítavý, ale kamarádský policista Luigi Mantella (mimočodem jde o ukázkou archetypálního policisty z klasických detektivek. Neff, nebo lépe řečeno jeho hlavní hrdina, hodnotí Arkadský policejní sbor podobně jako hrdinové A. C. Doylea pověstný Scotland Yard) jsou ovšem postavami bez vývoje. Zřejmě je to dáno i tím, že Neff své texty nepíše dle vnitřní chronologie, ale vybírá si různé výseky ze života těchto hrdinů na Luně. Ve výsledku jsou proto postavy velmi živé, ale bez realistického vývoje, který by nutně musel nastat. Působí tak úplně stejně v době příchodu Kuby Nedomého na Lunu i v příbězích, které se odehrávají o desítky let později.

Proměny autorského typu

Ondřej Neff jako autor, který je na české SF scéně už více než dvacet let, prochází během své tvůrčí kariéry určitým vývojem. Ten jsem už do jisté míry popsal v dřívějších kapitolách. Zbývá doplnit některé prvky v Neffových dílech, které jeho texty posouvají v kvalitě vzhůru, nebo které jsou naopak nežádoucí a mají na kvalitu textů spíše negativní dopad.

O posunu literární kvality z povídkové tvorby na delší texty už byla řeč. Podívejme se i na další znaky autorova posunu. Začít musím tím, co definuje mnohdy až strhující tempo Neffových textů – dialogy. V těch se totiž Neff velmi zlepšil. Zatímco dříve byly dialogy spíše popisné nebo posouvající děj, s postupem času se Neffovi daří dialog lépe vypointovat a strukturovat. Setkáváme se tak s údernějšími rozhovory a podařenými jazykovými hrami. Zajímavé je také použití humoru. To se sice objevovalo v Neffových dílech už od začátku, ale teprve v posledních letech se ho úspěšně daří zapojovat do dialogů.

Už je to tady. Bude otázka.

Ty já nerad.

„Nedělám žádného detektiva.“

„Komu jsi co slíbil?“

„Nikomu.“

To byla pravda.

„Byl za tebou Mantella?“

„Nebyl.“

To nebyla pravda a Su to hned poznala.

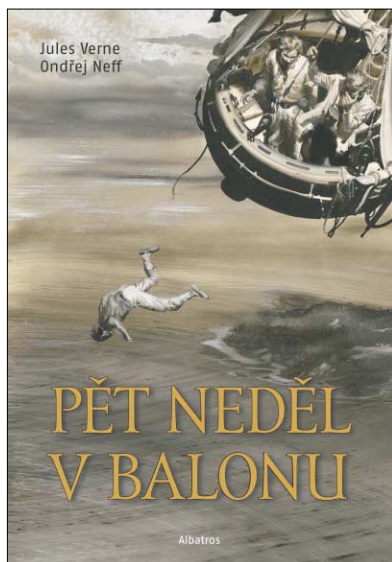
„Co chtěl Mantella?“

„Já mu nic neslíbil.“

„Proč jsi mi neřekl, že za tebou byl Mantella?“

„Protože by ses vyptávala.“

„Nevyptávala bych se, kdybys mi všechno po pravdě řekl.“⁷⁸

Dalším prvkem, který je nutno zvýdihnout (a který vyplynul hlavně z posledních dvou děl Lunární série), je ustálení podoby a vyprávěcího stylu Neffových textů. V tomto případě nelze mluvit s jistotou o celém díle autora, spíše se jedná o nalezení definitivní tváře Arkadského cyklu. Spojením detektivního žánru, hard SF a všech rovin dosavadní tvorby autora (akce, humor a břitká myšlenkovost) vznikají v posledních letech texty, které jsou si v konečném vyznění velmi podobné, přestože jde o zápletky originální a typické pro autorovu invenci.

K pozitivním charakteristikám cyklu, které zůstávají stále stejné (a nezměnily se ani po nejnovějších textech série), je nutně zařadit smysl pro detailní popis (přiblížení), zvládnuté akční pasáže a bohatý ironický jazyk, kterým ústy Jakuba

Nedomého promlouvá Neff ke svým čtenářům.

Z negativních postřehů je nutně jmenovat kolísavou kvalitu jednotlivých textů (týká se spíše celé tvorby autora), stagnující postavy (Neff sice v *Hvězdě mého života* napravil nedostatečné prokreslení vedlejších postav, ale vývoj jejich charakteru už bohužel napravit nelze) a „tahání králíků z klobouku“ (tedy až příliš časté řešení situací za pomoci vševědoucí postavy nebo prosté náhody).

Přes tyto výtky je Neffova tvorba jasnou stálíci a špičkou v prostředí české sci-fi. Poslední dva příspěvky do Arkadského cyklu dokázaly, že je série bezpochyby jedním z nejdůležitějších počínů porevoluční tuzemské žánrové literatury. Nejen že jde o jediný český příspěvek do oblasti klasické „future history“, ale předně si drží nadprůměrnou literární kvalitu. Díky těmto aspektům se domnívám, že právě Arkadský cyklus je soubojem děl Ondřeje Neffa, který si příští generace budou připomínat nejčastěji.

Přílohy

1. Historie budoucnosti Arkádie

IN.: HALAMA, Jiří. *Neffova historie budoucnosti*. [online]. SciFiWorld, 20.7.2005.

[cit. 2009-03-21]. Dostupnost: <<http://www.scifiworld.cz/article.php?ArticleID=1377>>.

29. 11. 2023 - v Československé socialistické republice Nové se narodil Jakub Nedomý;

2032 - Měsíc se stává demilitarizovaným pásmem, protože vyšel zákon zakazující dovoz zbraní na jeho povrch; mezi Arkádií a Lunagradem se objeví pohybující se zóna, v níž dochází k rozpadu umělých věcí na atomy – posléze se ukáže, že v místě oné zóny se Měsíc střetl s mimozemskou entitou (literární zpracování: „Ano, jsem robot“);

2043 (prosinec) - Jakub Nedomý přišel na Měsíc a počal pracovat v Českopolské těžební;

26. 6. 2045 - Jakubu Nedomému končí jeho závazek u Českopolské těžební, protože

však jsou problémy s odletem, Nedomý se rozhodne zajistit si odlet na Zemi na vlastní pěst. Tamním Výborem spravedlivých je odsouzen k trestu smrti, popravě je však zabráněno zásahem policie – v důsledku tohoto však Nedomý překročí 560 dní svého pobytu na Luně, a stane se tak jejím trvalým obyvatelem, když se usadí v Arkádií (literární zpracování: první část cyklu Měsíc mého života);

2052 - zrušen § 6 občanského zákoníku, zákona o pracovních právech a povinnostech nekybernetického personálu Průmyslového komplexu Luna, což mělo za následek, že 98% starousedlíků se z Měsíce vrátilo na Zemi;

2063 - zasypaní Českopolské těžební v souvislosti s budováním šesté panlunární dálnice;

2069 - žádný lidský sen není nesplnitelný, ani sen o vzducholoďi létající ve vzduchoprázdnu nad povrchem Měsíce (literární zpracování: „Zepelín na Měsíci“);

2095 - Jakub Nedomý má již v Arkádií svůj krátek se starožitnostmi, v němž s ním pracuje ještě kyborg Dědek Čuchák. V souvislosti s natáčením filmu o útěku Nedomohl z Českopolské těžební se Nedomý dozví, že jeho přítel z Českopolské těžební Kazimír Prus je Dědkem Čuchákem a současně je Katem, který měl v roce 2045 vykonat jeho popravu na základě rozhodnutí Výboru spravedlivých pokoušel zabít (literární zpracování: druhá část cyklu Měsíc mého života);

26. 1. 2102 - průkopník objevování Luny Adam Hurd nalezl v kráteru Bohnenberger v Mare Nectaris černý válec vysoký 60 cm, průměr 50 cm, na Zemi vážící kolem jednoho metrického centu, který nazval Hlídkka 2;

23. 4. 2102 - při zkoumání nalezeného objektu spáchal Adam Hurd sebevraždu;

2122 až 2125 - v roce 2122 žije v Arkádií 600.000 lidí a 2.000.000 androidů. Toto přeplnění za současného omezová-

ní zdrojů vede k vybití androidů v Arkádií, mimo jiné i proto, že androidi jsou často svými vlastníky užívaní jako sexuální pomůcky (literární zpracování: „Varianta číslo 3“ a „Lov na krysu“);

2123 (přibližně)...syn Adama Hurda Ralf Hurd prodává Nedomému z pozůstalosti svého otce Hlídkku 2. Nedomý ji zkoumá, Hlídkka 2 se však jakémukoliv svému zkoumání brání a je agresivní vůči lidem, které zabíjí. Nakonec Hlídkka 2 zničí sama sebe (literární zpracování: „Hlídkka 2“);

??? - Jakubu Nedomému se dostane do rukou semínko, které soustavně požívá své okolí a zvětšuje se = jedná se o parafrázi pohádky O Otesánkovi. Není zřejmo, kdy přesně se tato událost odehrála, s jistotou lze však říci, že se odehrála mezi roky 2095 a 2145 - Nedomý již ví, že Dědek Čuchák je Kat, a ještě není žádná zmínka o Nové Hranici (literární zpracování: „Kukaččí vejce“);

2145 - aktivní je již politické hnutí Nová Hranice, neúspěšný pokus tohoto hnutí vedeného komodorem Avramem Stavropoulossem o politický puč v Arkádií (literární zpra-

cování: třetí část cyklu Měsíc mého života);

2173 (přibližně) - vznik Industriálního císařství;

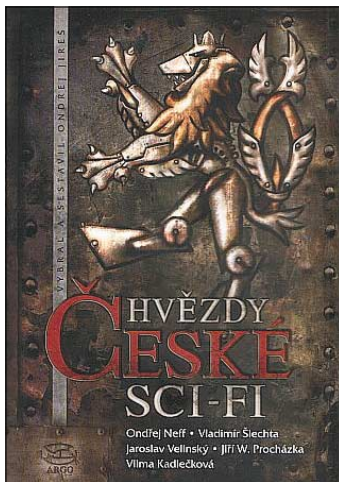
2186 - Nedomý se střetává s Hlídkkou 3. Zjišťuje se, že Hlídkky byly mimozemšťany rozmístěny na Zemi a Měsíc v 90. letech dvacátého století. Hlídkka 2 byla pokážená (proto působila ničivě na své okolí), zatímco zbývající Hlídkky mají vědomí, přinášejí lidstvu schopnost regenerace vedoucí až k nesmrtelnosti, a lze jejich prostřednictvím komunikovat s civilizací, která je na povrchu Země a Měsíce umístila (literární zpracování: „Hlídkka 3“);

20. 4. 2192 - narodili se Ron a Bart Astonvargovi;

2212 - Nedomý a Dědek Čuchák žijí na planetě Uma v soustavě Sonora-Asdal, kam z Měsíce přesídlili v přesně nezjištěné době, rozhodně však po roce 2186 (literární zpracování: čtvrtá část cyklu Měsíc mého života);

2214 - v rámci závodu Velká solární dochází za oběžnou dráhou Jupitera k havárii závodního člunu Drakkar pilotovaného Bartem Astonvargou (literární zpracování: Havárie Drakkaru). Industriální císařství zcela zakázalo lety mimo hranice Sluneční soustavy;

2227 - zjišťuje se, že Drakkar nebyl závodním člunem, ale mezihvězdnou lodí. K jeho havárii ve skutečnosti nedošlo, byla fingována, aby Drakkar mohl být ukryt a nedostal se do moci ozbrojených složek Industriálního císařství. Drakkar se dostává do moci Rona Astonvargy a ten s ním za dramatických okolností odlétá ze Sluneční soustavy. Letmá zmínka o Jakubu Nedomém a Dědku Čuchákovi, kteří se navrátili z planety Uma v soustavě Sonora-Asdal zpět na Měsíc a mají znovu v Arkádií svůj krátek se starožitnostmi (literární zpracování: Reparátor).

Bibliografie**1. Primární literatura**

- NEFF, Ondřej. *Bůh s. r. o.*. Chomutov: Milenium 1997. ISBN 80-902384-4-0.
- NEFF, Ondřej. *Celebrity*. Praha: Albatros 2009. 288 s. ISBN: 978-80-00-02172-0.
- NEFF, Ondřej. *Čarodějův učeň*. Praha: Wolf Publishing 2007. ISBN 978-80-239-9622-7.
- NEFF, Ondřej. *Čtvrtý den až navěky*. Praha: Československý spisovatel 1987. bez ISBN.
- NEFF, Ondřej. *Dvorana zvrhlosti*. Praha: Mladá fronta 2004. ISBN 80-204-1105-4.
- NEFF, Ondřej. *Hvězda mého života*. Praha: Plus 2010. 368 s. ISBN: 978-80-259-0025-3.
- NEFF, Ondřej. *Jádro pudla*. Praha: Wolf Publishing 2006. ISBN 80-239-8289-3.
- NEFF, Ondřej. *Vesmír je dost nekonečný*. Praha: Golem 1991. bez ISBN.
- NEFF, Ondřej. *Měsíc mého života*. Praha: Práce 1988. bez ISBN.
- NEFF, Ondřej. *Měsíc mého života*. Praha: Mladá fronta 2007. ISBN 978-80-204-1534-9.
- NEFF, Ondřej. *Milénium: země ohrožená*. Chomutov: Millennium 2007. ISBN 978-80-86201-65-8.
- NEFF, Ondřej. *Milénium 2: země bojující*. Chomutov: Millennium 2007. ISBN 978-80-86201-36-8.
- NEFF, Ondřej. *Milénium 3: země vítězná*. Chomutov: Millennium 2007. ISBN 978-80-86201-37-5.
- NEFF, Ondřej. *Rock mého života*. Praha: Mladá fronta 2006. ISBN 80-204-1458-4.
- NEFF, Ondřej. *Pán modrého meče*. Praha: Wolf Publishing 2007. ISBN 978-80-239-8828-4.
- NEFF, Ondřej; VERNE, Jules: *Patnáctiletý kapitán*. Praha: Albatros 2008. 216 s. ISBN: 978-80-00-02168-3.
- NEFF, Ondřej. *Pravda o pekle*. Praha: Klub Julese Vernea 2003. ISBN 80-85892-73-1.
- NEFF, Ondřej. *Prázdniny v mezisvětě*. In.: ed. JIREŠ, Ondřej: *Hvězdy české sci-fi*. Praha: Argo 2010. 520 s. ISBN: 978-80-257-0270-3.
- NEFF, Ondřej. *Reparátor*. Praha: Corona 1997. ISBN 80-86116-00-X.
- NEFF, Ondřej. *Šídlo v pytli*. Praha: Wolf Publishing 2007. ISBN 978-80-254-0373-0.
- NEFF, Ondřej. *Tma*. Chomutov: Milenium, 1998. ISBN 80-86201-04-X.
- NEFF, Ondřej. *Tma 2.0*. Chomutov: Milenium, 2003. ISBN 80-86201-32-5.
- NEFF, Ondřej. *Vejce naruby*. Chomutov: Milenium 1997. ISBN 80-902384-3-2.
- NEFF, Ondřej. *Zepelín na Měsíci*. Praha: Československý spisovatel 1990. ISBN 80-202-0164-5.

NEFF, Ondřej. *Že by chybka?* In.: ed. RÍŠA, Vlado.: *Roboti a lidi*. Praha: Mladá fronta. 2009. ISBN: 978-80-204-1993-4.

2. Sekundární literatura

- ADAMOVIČ, Ivan. *Slovník české literární fantastiky a science fiction*. Praha: R3 995. ISBN 80-85364-57-3.
- JANOUSEK, Pavel. *Slovník českých spisovatelů od roku 1945: Díl 2. M–Ž*. Praha: Brána 1998. .
- KUDLÁČ, K.K. Antonín. *Odvážní mužové a ženy ve fantastických světech. Host 02, 23, 2007*. ISSN 1211-9938. s. 30-33.
- LANGER, Aleš. *Průvodce paralelními světy. Nástin vývoje české sci-fi 1976-1993*. Praha: Triton 2006. ISBN 80-7254-857-3.
- NEFF, Ondřej – OLŠA, Jaroslav, jr. a kol. *Encyklopedie literatury science fiction*. Praha: AFSF, Jinočany: H&H 1995. ISBN 80-85390-33-7 (AFSF). ISBN 80-85787-90-3 (H&H).
- NEFF, Ondřej. *Klon '96: okno do 3. milénia*. Praha: Altar 1996. ISBN 80-85979-08-X.
- NEFF, Ondřej. *Něco je jinak: komentář k české literární fantastice*. Praha: Albatros 1981. bez ISBN.
- ŠKVORECKÝ, Josef. *Nápady čtenáře detektivek*. Olomouc: MTZ 1988. 348 s. ISBN: 0-946352-53-4.
- ŠUST, Martin. *Slovník autorů anglo-americké fantastiky. 1. díl. A-K*. Plzeň: Laser 2003. ISBN 80-7193-144-6.

3. Internetové zdroje

- GIBSON, Robert. *Science Fiction Future Histories - Criteria for Success*. [online]. Sci-fi Factor. Dostupnost: <<http://sci-fi.fictionfactor.com/articles/futurehistories.html>>.
- HALAMA, Jiří. *Neffova historie budoucnosti*. [online]. Scifi-World, 20.7.2005. Dostupnost: <<http://www.scifiworld.cz/article.php?ArticleID=1377>>.
- MACEK, Petr. *Téma: Historie budoucnosti*. [online]. Scifi-World. Dostupnost: <<http://www.scifiworld.cz/article.php?ArticleID=50>>.
- NEFF, Ondřej. *Arkádie, má láska*. [online]. The Magazine of Fantasy & Science Fiction, . Dostupnost: <http://www.fandsf.cz/index.php?page=10&id_clanek=142>.
- NEFF, Ondřej. *Jak vznikl Rock mého života*. [online]. Astonova stránka. Dostupnost: <http://neff.cz/knizky/03_rock.html>.
- NEFF, Ondřej. *Aston o Reparátorovi*. [online]. Astonova stránka, 23.3.2008. Dostupnost: <http://neff.cz/knizky/06_reparator.html>.

Lunární cyklus v budoucnosti

V těchto dnech potřeťi zahajuju práci na románu Ultimus. Ten časově zapadá do Rocku mého života a popisuje, jak prožil Kuba Nedomý tři roky v koncentráku na odvrácené straně Měsíce. Že je to potřetí, na tom není nic divného, Rock jsem začínal snad pětkrát, poprvé někdy v roce 1996. Výkonnost a produktivita práce není moje silná stránka.

Nicméně mám jeden dobrý důvod, proč mi to jde tak těžko.

Už v Měsíci mého života jsem se snažil dobrat určitých sociálních principů. Samozřejmě, že tam šlo o děj, o dobrodružný příběh, respektive o tři příběhy. Jenže primárně mi tam šlo o degradaci myšlenky: proto se všechny ty tři, respektive čtyři části jmenují stejně, totiž Průkopníci. V tom je ironie, a dopadlo to, jak už ironie obvykle dopadnou, že je málokdo pochopí. První část, ta se odehrává v dole, to je drsné prostředí havířů za podmínek obnoveného socialismu v první čtvrtině jednadvacátého století. Druhá část, to je hedonistická společnost, hra na průkopníky: nakažená politickou korektností, s naprosto zkesleným pohledem na autentické průkopnictví pár desítek let tomu nazad. No a ta poslední, to už je zřejmý fašismus, kdy se z principu „průkopnictví“ stává hnací motor společenského násilí.

S tím Měsícem se váže ještě jedna v podstatě pikantní věc. Jako motiv jsem tam uvedl islamistický fundamentalismus. Když kniha vyšla, sesypali se na mne na Parconu znalci věci v čele s Jardou Olšou jr. Islamistický fundamentalismus nikdy nemůže být reálnou hrozbou, říkali mi, protože je notoricky vnitřně rozhádaný a eo ipso neschopný akce. Věřím, že po 11. září páni kritici své iluze ztratili, nicméně nikdo za mnou nepišel a neřekl, měl jsi tenkrát pravdu.

V Rocku mého života je ten motiv taky, ale na něm už není nic divného a objevného. Poslední islamistický útok v Evropě se stal před dvěma dny, tak jaképak předvídaní. Ale v téhle knize jsem se už víc soustředil na principy, na jakých ta utopická společnost na Měsíci funguje.

Pořád mi leží v hlavě naléhání Josefa Nesvadby, abychom psali utopii. Uvědomuju si, že asi nikdo nedokáže napsat utopii ve smyslu „ideálního státu“, ve kterém všechno půjde hladce a nic nezaskřípe. Nicméně mohu si dovolit přemýšlet o takovém uspořádání veřejných věcí, které odbourají většinu toho, co mě sere. Pak bych takový obraz viděl jako utopii.

Připouštím, že se mi to uspokojivě nepodařilo ani v Rocku, ani v Hvězdě mého života, a v povídkách, které jsem napsal, v Lunárním potápěči a Prázdninách v mezivětě jsem se o to ani nepokoušel. Nevím si rady

hlavně se sociálními otázkami, týkajícími se solidarity. Rázná a přímočará společnost, ve které je všechno za něco, pracuješ a žiješ, to je moc hezká věc. Ale co když spadneš ze schodů a zlomíš si páteř a zůstaneš na vozečku? Anebo zestárneš a dostaneš Parkinsona? Zestárneš a zeslábneš, zblbneš? Pak musí být nějaký daňový a odvodový systém, který to bude krýt. Kdo bude ty fondy spravovat? Atd., atd., tohle jsou otázky, které mě zásadně zajímají.

Jsem zastánce právního státu, ovšem nemyslím si, že právo je to primární – to má přicházet ke slovu, až když selžou všechny mimoprávní prostředky. Máme rodiny, copak při každé hádce o sebra a o papírek poběžíme k právníkovi, aby to urovnal? Primární by tedy měly být nějaké základní vztahy mezi lidmi. Dají se definovat? Možná, že izraelský kibuc je nejbližší tomuto pojetí, ovšem s tou výhradou, že kibucy „jak bejvaly“ už nejsou a asi by dnes už nemohly existovat, protože se změnila doba a lidé v době.

Zpátky na Měsíc. Ultimus je koncentrák a já zkusím ten sociální systém vybudovat v jeho negativním obrazu, tedy v kriminálu. Kriminál je taky otisk společnosti, do které byl vytvořen. Je to její zrcadlo. Snad se mi podaří určité principy definovat. Je to jistě pošetilé předsevzetí. Spisovatel by měl hlavně usilovat o to, aby čtenáře pobavil, napnul, rozesmál nebo rozbrečel. Třeba na to jdu špatně, ale tak to zamýšlím a uvidíme, co z toho povstane.

Ono to všechno souvisí se základní otázkou, co by lidi měli na Měsíci chtít. Těžít nerosty? To je samozřejmě nesmysl, nerostů je na Zemi dost a dají se těžít mnohem komfortnějším a méně nebezpečným způsobem. Já si stanovil už v Rocku a pak v Hvězdě mého života, že by to byl útek před státní a ideologickou buzerací, bující na Zemi. Jako když lidi utíkali do Ameriky před náboženským útlakem v sedmnáctém a osmnáctém století. To bylo v obou románech dostatečně jasně řečeno, otázka je, do jaké míry přesvědčivě.

Takže ten Ultimus je další pokus. Čeká mě ještě jeden díl toho cyklu, bude se jmenovat Slunce mého života. Tam Kuba Nedomý definitivně přijde na to, jak to bylo s vraždami na Československu. Teď psaný Ultimus tedy dějově přichází PO tom Slunci mého života, mnohem později. A to se mi na tom líbí, ten propletenec časových rovin.

Třeba se v tom jednou někdo dokáže vyznat. Já mám na to takovou excelovou tabulku, ale moc jí nevěřím.

Kdo by věřil něčemu od Microsoftu!

Síla s vámi,

Ondřej Neff
14. 12. 2010

